

Bestemmingsplan Zuidlaren Brink



VASTGESTELD



BügelHajema

Plek voor ideeën

Bestemmingsplan Zuidlaren Brink

V A S T G E S T E L D

Inhoud

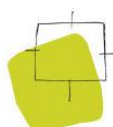
Toelichting en bijlagen

Regels en bijlagen

Verbeelding

21 januari 2014

Projectnummer 247.00.02.42.00



Ideeën voor een plek

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
2	Huidige situatie	15
2.1	Ontstaan en ontwikkeling Zuidlaren	15
2.2	Ruimtelijke structuur Zuidlaren	16
3	Beleid	23
3.1	Provincie	23
3.2	Gemeentelijk beleid	26
4	Planbeschrijving	33
4.1	De Grote Brink in historisch perspectief	33
4.2	Kwaliteitsimpuls voor de brink	35
4.3	Brinkenplan 3.0	36
4.4	Afweging beschermd dorpsgezicht en brinken	39
5	Evenementen	41
5.1	Algemeen	41
5.2	Evenementenbeleid	41
5.3	Belastende evenementen- en Risico-evenementen	42
5.4	Jurisprudentie	43
5.5	Beoordeling	43
6	Ruimtelijke aandachtspunten en belemmeringen	47
6.1	Wegverkeerslawaaï	47
6.2	Water	48
6.2.1	Algemeen	48
6.2.2	Beleidskader	48
6.2.3	Watertoets	48
6.3	Duurzaamheid	49
6.4	Archeologie	50
6.5	Ecologie	52
6.6	Luchtkwaliteit	52
6.7	Externe veiligheid	53
6.7.1	Gemeentelijke visie op externe veiligheid	53
6.7.2	Inrichtingen	55
6.8	MER-beoordeling	56
7	Juridische vormgeving	57
7.1	Algemeen	57
7.2	Bestemming	58
7.3	Algemene regels	58

8	Economische uitvoerbaarheid	59
9	Inspraak en overleg	61

Inleiding



De doorgaande weg N386 loopt dwars door het dorp Zuidlaren. Daarnaast heeft Zuidlaren een centrumfunctie voor de omgeving met veel winkels, een weekmarkt en een beurscomplex binnen haar grenzen. Veel mensen ervaren de verkeersdrukte en (geluid)hinder als een probleem. In de afgelopen jaren is samen met de bevolking de verkeerssituatie in Zuidlaren verbeterd.

AANLEIDING

De fasen 1, 2 en 3 van het project Verkeer kern Zuidlaren met tien deelprojecten zijn inmiddels uitgevoerd, met als sluitstuk de aanleg van de parallelweg Emmalaan/Wilhelminalaan.

Het elfde deelproject, de herinrichting van de Grote en Kleine Brink, staat wat betreft uitvoering los van de fasen 1, 2 en 3, die hoofdzakelijk betrekking hadden op een vlottere verkeersdoorstroming en een vermindering van het doorgaande verkeer. Bij de herinrichting van de brinken staat vooral het cultuurhistorische belang en de centrale functie in Zuidlaren voorop.

HERINRICHTING GROTE EN
KLEINE BRINK

De afgelopen jaren zijn er veel grote en kleine aanpassingen gedaan aan de Brink. Vooral de bestrating is in gedeelten vervangen. Soms zijn stukken hersteld of op een andere manier ingericht. Daardoor is het een rommelig geheel geworden. Bovendien vragen de keien die erin liggen veel onderhoud en zijn deze moeilijk begaanbaar voor voetgangers.

De herinrichting van de Grote en Kleine Brink heeft hoofdzakelijk betrekking op een betere organisatie van de parkeervoorzieningen en de ruimte voor de weekmarkt, de kermis en de paardenmarkt.

Daarnaast wordt de bestrating volgens het inrichtingsvoorstel van Bureau Noordpeil vormgegeven met zoveel mogelijk historisch passende materialen.

Van oorsprong waren de bomen op de Brink bedoeld als productiehout. Aanplanten en kappen gebeurde volgens een bepaald bosbouwkundig systeem. De bedoeling van de herinrichting is om op lange termijn een samenhang te laten ontstaan in de manier waarop de bomen op de Brink staan. Dat betekent dat op sommige plaatsen bomen worden gekapt en op andere plaatsen bomen juist weer worden aangeplant.

Op 22 november 2007 is een informatieavond georganiseerd over het inrichtingsplan. In navolging zijn diegene die schriftelijk hebben gereageerd eind 2007 op 2 april 2009 opnieuw geïnformeerd over het voornemen.

COMMUNICATIE

Het voorontwerp van het bestemmingsplan is met ingang van 17 augustus 2009 gedurende zes weken ter inzage gelegd. De ingediende zienswijzen hebben raad en college destijds aanleiding gegeven om het bestemmingsplan “Zuidla-

ren Brink” niet verder in procedure te brengen en de herinrichting van de brink in relatie te zien met het stedenbouwkundig kader voor het centrum van Zuidlaren. De indieners van zienswijzen hebben van dit uitstel bericht gehad.

De gemeenteraad heeft op 26 april 2011 besloten om het stedenbouwkundig kader voor het centrum van Zuidlaren niet vast te stellen. Voor het college betekent dit dat de bestemmingsplanprocedure weer wordt ontkoppeld van de centrumplannen. Met het stedenbouwkundig kader is inmiddels zoveel informatie verzameld dat een weloverwogen besluit kan worden genomen om het bestemmingsplan verder in procedure te brengen.

Brinkenplan 2.0

De ingediende inspraakreacties hebben ons aanleiding gegeven om het eerdere brinkenplan, zoals opgenomen in de toelichting op het voorontwerpbestemmingsplan, aan te passen. Om het onderscheid te maken tussen het oude en het aangepaste brinkenplan wordt het nieuwe brinkenplan aangeduid als ‘Brinkenplan 2.0’.

Brinkenplan 3.0 versie 2013

Het Brinkenplan 2.0 is besproken met een klankbordgroep, waarin brede lagen van de bevolking vertegenwoordigd waren. De Klankbordgroep heeft in mei 2013 advies uitgebracht. De Klankbordgroep constateert dat met het Brinkenplan 2.0 de kwaliteit van de Brinken sterk wordt verbeterd. Dit betreft het wegwerken van achterstallig onderhoud aan de bestrating (vernieuwen), het bomenbestand (dunnen en kappen zieke bomen), het afkoppelen van regenwater en het aanbrengen van een vuilwaterafvoer ten behoeve van de marktkooplieden. Het Brinkenplan 3.0 versie 2013 kende de volgende uitgangspunten.

Grote Brink

1. Oude handelsroute Oude Coevorderweg - Brink - De Milystraat:

De oude handelsroute Oude Coevorderweg - Brink - De Milystraat wordt herkenbaar teruggebracht in het ontwerp.

De huidige gebakken klinkers die zijn gebruikt in de Coevorderweg worden op de Brink opnieuw gebruikt om de oude handelsroute kenbaar te maken. De Coevorderweg op de Brink krijgt een breedte overeenkomstig de Coevorderweg richting de begraafplaats (circa 3,50 m). De vlakken naast de Coevorderweg worden bestraat met donkerrode en rood/paarse gebakken klinkers. Aan de rand wordt een overgang naar het groen aangebracht van oude klinkerkeien; deze overgang wordt circa 1,00 m breed.

2. Bushalte:

In verband met de verkeersveiligheid wordt de bushalte als haven aangebracht. Er kunnen dan twee gelede bussen achter elkaar halteren en deze zijn dan het overige verkeer niet tot last. Het is ondoenlijk de Brinkstraat te ver-

leggen. Door de realisatie van de bushalte wordt het fietspad ter hoogte van de bushalte verlegd richting de Brink.

3. Tracé fietspad:

Overeenkomstig het advies van de Klankbordgroep wordt het fietspad gehandhaafd op het huidige tracé met inachtneming van de realisatie van de bushalte. Het fietspad wordt verlegd achter de bushalte langs maar blijft langs de Brink O.Z. gesitueerd.

4. Ingang Brink:

De ingang van de Brink wordt in verband met de verkeersveiligheid iets naar het zuiden verplaatst.

5. Dobbe:

Het advies van de Klankbordgroep omtrent het handhaven van de huidige situatie nemen we over. Er wordt geen natuurvriendelijke oever aangelegd, de taluds en de omheining blijven zoals het is. Wel worden er drie bomen bij de dobbe verwijderd om meer licht in de dobbe te krijgen waardoor de waterkwaliteit wordt verbeterd. Tevens wordt de beschoeiing vervangen. Afgekoppeld regenwater wordt door de vijver geleid.

6. Balies:

De balies worden vervangen door nieuwe balies. Ter hoogte van de nieuwe bushalte kunnen de balies ook worden gebruikt als fietsen stalling.

7. Podium en informatiepunt:

Het podium blijft gehandhaafd. De locatie van een informatiepunt wordt in nader overleg bepaald.

8. Slijtpad:

Er komt een verbinding voor voetgangers vanaf de Brink richting Marktstraat. Deze wordt uitgevoerd in een halfverharding met een natuurlijke zandkleur. Hiervoor hoeven geen bomen te worden gekapt.

9. Verlichting:

De verlichting wordt uitgevoerd middels donkergekleurde lantaarnpalen.

10. Beeld Berend Botje:

Het beeld van Berend Botje blijft bij de Rabobank staan.

11. Kapplan:

Het kapplan (dunnen en kappen zieke bomen) wordt op het ontwerp aangepast.

Kleine Brink

1. Bomen:

De gezonde bomen laten we staan, de overige worden gekapt. Onder de gezonde bomen worden de keitjes opnieuw gestraat. Aan de zijde van de Stationsstraat worden nieuwe bomen geplant, de ondergrond wordt gras.

2. Verharding:

De huidige bestrating wordt vervangen door een klinkerverharding overeenkomstig de kleur van de verharding in de Coevorderweg. Aan het eind wordt een open ruimte gecreëerd.

3. Looppaden:

De huidige looppaden worden vervangen door een enkel looppad.

Het ontwerp van het bestemmingsplan en het kap- en herplantplan, die waren gebaseerd op het Brinkenplan 3.0 (versie 2013) zijn vanaf vrijdag 13 september 2013 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegd bij de afdeling Publiekszaken. Zienswijzen konden tot en met 24 oktober 2013 schriftelijk worden ingediend.

In de raadsvergadering van 10 december 2013 heeft de gemeenteraad besloten om het bestemmingsplan **niet** vast te stellen. In de lijn van de ingediende zienswijzen was een meerderheid in de raad - in afwijking van het raadsbesluit van 27 augustus 2013 - van mening dat uitvoering van een aantal onderdelen van het Brinkenplan 3.0 mede in relatie tot de hoeveelheid te kappen bomen afbreuk zou doen aan de waarden van de Grote en de Kleine Brink te Zuidlaren.

Brinkenplan 3.0 versie 2014

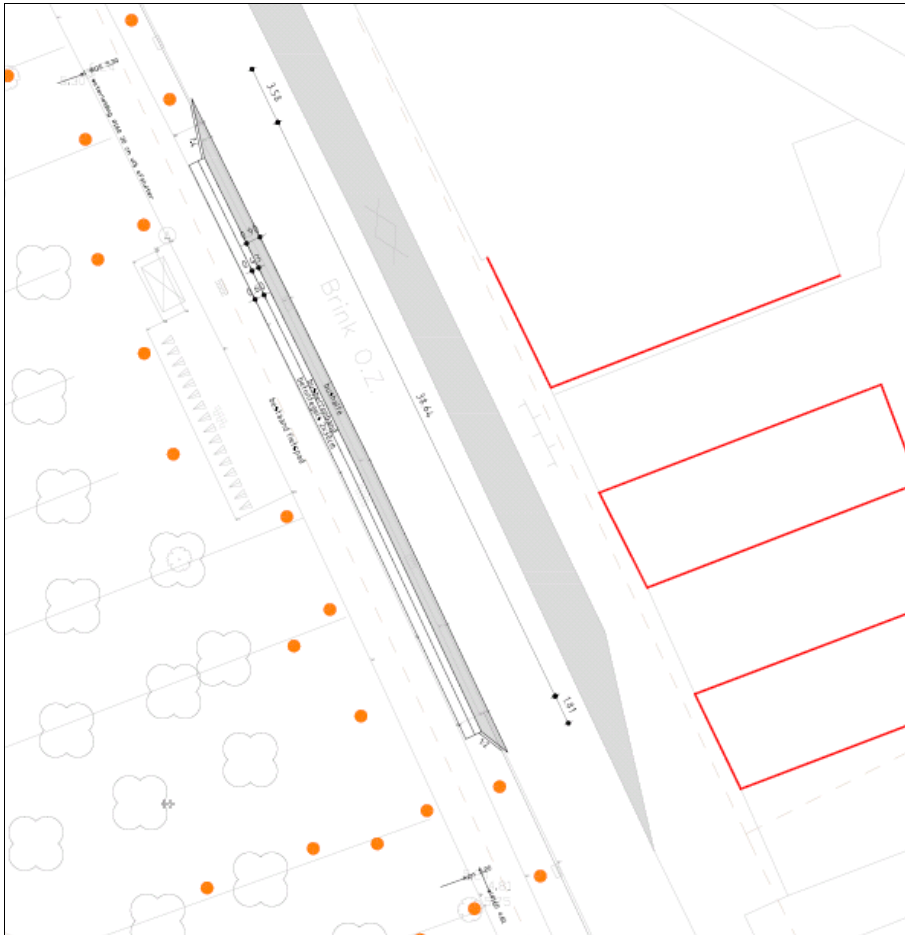
De gemeenteraad heeft op 21 januari 2014 - in heroverweging van zijn besluit van 10 december 2013 - besloten om de volgende wijzigingen in het bij het bestemmingsplan gevoegde Brinkenplan 3.0 aan te brengen.

1. Inrit:

De ingang van de Brink wordt niet verplaatst naar het zuiden maar wel gelegaliseerd op huidige plek.

2. Bushalte:

De huidige bushalte wordt 0,90 m verschoven in de richting van de Grote Brink. Uitgangspunt daarbij is dat er geen bomen worden gekapt en dat het fietspad op de huidige plaats blijft liggen. In onderstaande schets is dit weergegeven.



3. Kleine Brink:

De verharding onder de bomen handhaven zoals die nu is. Er wel voor zorgen dat er niet meer onder de bomen kan worden geparkeerd.

4. Slijtpad:

Huidige slijtpad onderhouden met gestabiliseerd zand in plaats van uitvoering in een halfverharding met een natuurlijk zandkleur. Ter verduidelijking: met het "slijtpad" wordt het voormalige tramtracé bedoeld. Dat wordt van gestabiliseerd zand voorzien.

5. Onderdeel Bomen:

In 2012 zijn er twee onderzoeken uitgevoerd naar de vitaliteit en de stabiliteit van het bomenbestand op de Grote en de Kleine Brink. De onderzoeken zijn uitgevoerd door hiervoor gecertificeerde bureaus.

Uit het onderzoek komt naar voren dat er onderscheid is te maken in:

- de conditie is goed, dus geen belemmeringen;
- de conditie is matig, kappen binnen bijvoorbeeld vijf of tien jaar;
- de conditie is slecht, kappen binnen twee jaar;
- geen conditie, direct kappen.

Het besluit is dat bomen waarvan is aangegeven dat de conditie matig is en dat kappen binnen tien jaar gewenst is, ook daadwerkelijk gekapt gaan worden.

In het kapplan is ook opgenomen een dunning van de houtopstanden op de Grote Brink. Dunning is hier noodzakelijk opdat de bomen die overblijven een betere leefomgeving krijgen en hierdoor kunnen uitgroeien naar volwaardige bomen.

Grote Brink

Dunnen conform het kapplan. Daarnaast alleen de bomen kappen die een levensverwachting hebben van minder dan tien jaar. Deze zijn op het kapplan in rood aangegeven.

Kleine Brink

Er van uitgaande dat bomen, die een levensverwachting van minder dan tien jaar hebben worden gekapt, worden op de Kleine Brink de bomen met de nummers 163, 179, 206 en 293 gekapt. Van boom nummer 273 wordt de kroon opgesnoeid. De boom zal jaarlijks worden gecontroleerd of handhaving veilig is.

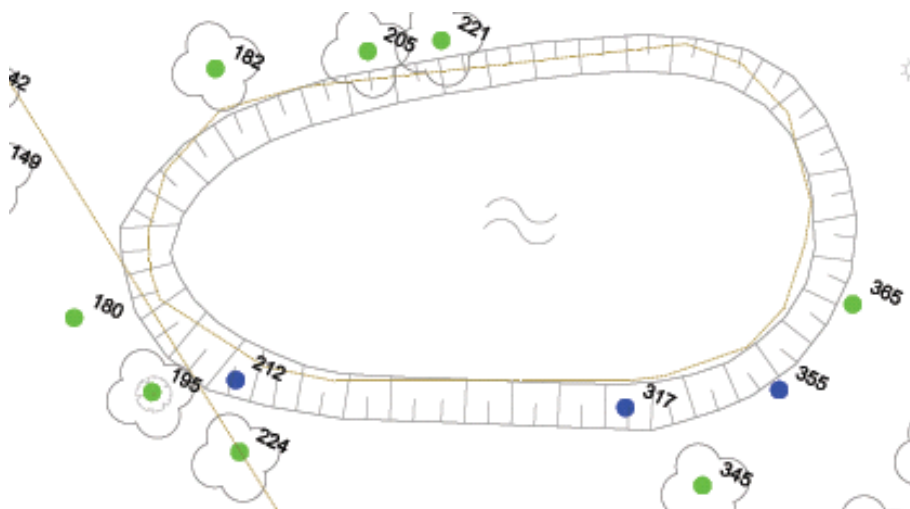
De bomen met de nummers 257, 308 en 353 worden gekapt zodat de voorzijde van de Kleine Brink in zijn geheel kan worden voorzien van nieuwe bomen en een nieuwe ondergrond. Hiermee worden goede groeiomstandigheden voor de nieuwe bomen gecreëerd. Op onderstaande tekening is dit aangegeven.



6. Onderdeel dobbe:

De waterkwaliteit in de dobbe wordt verbeterd. Dit doen wij door verbetering van de doorvoer van regenwater (die afgekoppeld wordt bij de panden aan de Markstraat) en het kappen van 3 bomen om de lichtinval op het water in de dobbe te vergroten. De beschoeiing van de dobbe wordt vervangen en het hek wordt opgeknapt.

In onderstaande schets zijn de te verwijderen bomen in blauw aangegeven.



7. Oude handelsroute Oude Coevorderweg-Brink- De Milystraat:

De oude handelsroute wordt herkenbaar teruggebracht in het ontwerp. De huidige gebakken klinkers die zijn gebruikt in de Coevorderweg worden op de Grote Brink opnieuw gebruikt om de oude handelsroute kenbaar te maken. De Coevorderweg op de brink krijgt een breedte overeenkomstig de Coevorderweg richting de begraafplaats (circa. 3.50 m). De vlakken naast de Coevorderweg worden bestraat met donkerrode gebakken klinkers.

Aan de rand wordt een overgang naar het groen aangebracht van oude Drentse veldkeien; deze overgang wordt ca. 1,00 m breed.

8. Balies:

De balies worden vervangen door nieuwe balies. Ter hoogte van de bushalte kunnen de balies ook worden gebruikt als fietsenstalling. In de tekst van de toelichting vervalt dus het woord "nieuwe" bushalte.

De onderstaande tekst in de toelichting op het ontwerpbestemmingsplan en het Brinkenplan 3.0 (versie 2013) is ongewijzigd gebleven.

9. Podium en informatiepunt:

Het podium blijft gehandhaafd. De locatie van het informatiepunt wordt in nader overleg met de Klankbordgroep Zuidlaren bepaald.

10. Verlichting:

De verlichting wordt uitgevoerd middels donkergekleurde lantaarnpalen.

11. Beeld Berend Botje:

Het beeld van Berend Botje blijft bij de Rabobank staan.

LIGGING PLANGEBIED	Het bestemmingsplan heeft betrekking op de Grote en Kleine Brink te Zuidlaren. De Grote Brink ligt voor de Prins Bernhardhoeve en de Kleine Brink ligt aan de overkant van de Stationsweg (voor bakkerij Hovius). Het plangebied wordt grofweg begrensd door de Stationsweg, de Brink Oostzijde, de Brink Zuidzijde en de Marktstraat.
VIGEREND BESTEMMINGSPLAN	Voor het plangebied geldt het volgende bestemmingsplan: - Zuidlaren kern (vastgesteld op 24 mei 2005 en goedgekeurd op 13 december 2005). De betrokken gronden hebben de bestemmingen: - Beschermd dorpsgezicht; - Brinken. Voor het plangebied is gekozen voor een gebiedsgerichte bestemming. Daarbij zijn de in de verbeelding aan te geven juridisch harde begrenzingen tussen de verschillende functies beperkt tot een aantal essentiële onderdelen.
LEESWIJZER	In het volgende hoofdstuk wordt de huidige situatie beschreven. In hoofdstuk 3 komt het ruimtelijk beleid op provinciaal en gemeentelijk niveau aan de orde. In hoofdstuk 4 wordt vervolgens ingegaan op de toekomstige inrichting van het plangebied. Hoofdstuk 5 gaat specifiek in op de evenementen. Hoofdstuk 6 is gewijd aan mogelijke belemmeringen, waaronder archeologie en ecologie. De laatste hoofdstukken gaan in op de juridische vormgeving en de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan.

Huidige situatie



Om de effecten van de herinrichting te kunnen overzien, volgt in dit hoofdstuk een beschrijving van de ontstaansgeschiedenis van Zuidlaren en de ruimtelijke structuur. Het plangebied ligt in het beschermd dorpsgezicht van Zuidlaren.

2.1

Ontstaan en ontwikkeling Zuidlaren

Zuidlaren en omgeving kenden al vroeg permanente bewoning. Deze concentreerde zich vanouds op de oostflank van de Hondsrug, waar de esdorpen Zuidlaren en Midlaren al in de vroege middeleeuwen werden genoemd.

Het dorp Zuidlaren is gelegen op de Hondsrug aan de oorspronkelijke handelsweg tussen Groningen en Coevorden. Een middelhoge zone kruist hier de hoge zandrug. Deze gegevens zijn bepalend voor de oorspronkelijke vorm van het dorp dat aan de noord- en zuidzijde door een hoger gelegen es werd begrensd en met de oostkant tegen de vorengenoemde handelsweg lag.

Op de oude kaarten is duidelijk te zien dat het dorp vroeger een andere, meer open structuur had. De begrenzing aan de vier zijden, waar ook nu de meeste brinken liggen, was aanwezig, maar het middengedeelte was veel minder volgebouwd.

Rond 1850 kende het destijds overwegend agrarische dorp in grote trekken een rechthoekige vorm. De oudste bebouwing, waaronder de dorpskerk, trof men aan in de omgeving van de Grote Brink. Rondom dit oude centrum bevond zich een krans van jongere brinken met ieder een eigen boerderijgroep. In totaal kende Zuidlaren circa tien brinken. Dit opvallend grote aantal staat mogelijk in verband met de eeuwenoude Zuidlaardermarkt.

Met aan de oostzijde van het dorp het landgoed van de havezate Laarwoud, gold Zuidlaren rond het midden van de negentiende eeuw als een rijk beplant esdorp waarin ondanks de relatief hoge bebouwingsdichtheid toch de voor een esdorp karakteristieke ruimtewerking aanwezig was.

Na 1850 maakte Zuidlaren een sterke groei door. In eerste instantie werd hierbij vooral het bestaande bebouwingspatroon verder verdicht, wat resulteerde in het ontstaan van tal van nieuwe straatwanden. Het karakter van de oude dorpskern werd hiermee steeds compacter. Echter, na verloop van tijd vonden de uitbreidingen in toenemende mate ook buiten de bestaande dorpsplattegrond plaats. Zo was aan de noordzijde van het dorp sprake van een uitbreiding langs een aantal uitvalswegen.

Hoog was hierbij de dichtheid van de nieuwe bebouwing aan de Esweg en het Westeind. De opstrekken van de bebouwing aan de Groningerstraat kende een bedeutend lagere dichtheid, maar deze reikte in tegenstelling tot vorengenoemde wegen veel verder het buitengebied in.

De meest opvallende uitbreiding voltrok zich aan de westzijde van het dorp. Naast het opstrekken van de bebouwing langs de Stationsweg startte men hier in het gebied ten zuiden van de Stationsweg in 1895 met de bouw van het psychiatrisch ziekenhuis Dennenoord (zie paragraaf 2.1.2).

Het feit dat tussen 1850 en de Tweede Wereldoorlog in toenemende mate niet-agrarische bebouwing in de vorm van woningen, bedrijfsgebouwen, winkels en andere voorzieningen in Zuidlaren verrees, deed het agrarische karakter van het dorp aanzienlijk afnemen. Wat de woningbouw betreft, valt vooral de bouw van tal van luxe woningen voor de middenstand en de beter gesitueerden op.

Het dorp kreeg hierdoor plaatselijk, bijvoorbeeld aan de Stationsweg, het karakter van een villadorp.

Een relatief sterke concentratie van bebouwing is te vinden langs de belangrijke route Groningen-Coevorden, met een bijzonder accent op de Kerkbrink. De oorspronkelijke route door het dorp, die van de Groningerstraat via de De Millystraat naar de Oude Coevorderweg liep, loopt nu over de Kerkbrink en de De Millystraat via de Brink Oostzijde naar de Annerweg. De weg naar Vries heeft zijn betekenis waarschijnlijk vooral gekregen toen de paardentram, die van Groningen via Noordlaren naar Zuidlaren liep, werd doorgetrokken naar het spoorstation Zuidlaren-Tynaarlo.

De Stationsweg kreeg steeds meer betekenis door de vestiging van winkels en cafés en kreeg, mede doordat de tram erdoorheen reed, het karakter van een belangrijke dorpsstraat.

Op grond van de historische ontwikkeling zijn in Zuidlaren drie, qua sfeer verschillende gebieden te onderscheiden:

- het gebied rondom de Nederlands-hervormde kerk (Kerkbrink) waar vrij representatieve bebouwing is ontstaan;
- de Stationsweg, die als een soort 'stedelijke ader' door het dorp loopt;
- de overige gebieden, waar overwegend wordt gewoond, met een open, brinkachtig karakter.

2.2

Ruimtelijke structuur Zuidlaren

De ruimtelijke structuur van Zuidlaren wordt vooral gekenmerkt door het patroon van brinken en de onderlinge samenhang daarin. Waardevolle elementen zijn met name de brinkruimten, uiteenlopend van maat en vorm, met de daarbinnen gelegen straatjes en paden, boombeplantingen en dobben en de ver-

bindingen tussen deze ruimten die vanuit de historische ontwikkeling een sterk wisselend beloop hebben met aanzienlijke variaties in profiel en inrichting. De binnenruimten achter de woningen leveren door hun ruime maat en beplantingen een waardevolle bijdrage aan het groene karakter van de dorpskern.

In het gehele samenstel van ruimten, wegen, paden en beplantingen is de historische opbouw van Zuidlaren nog sterk aanwezig.

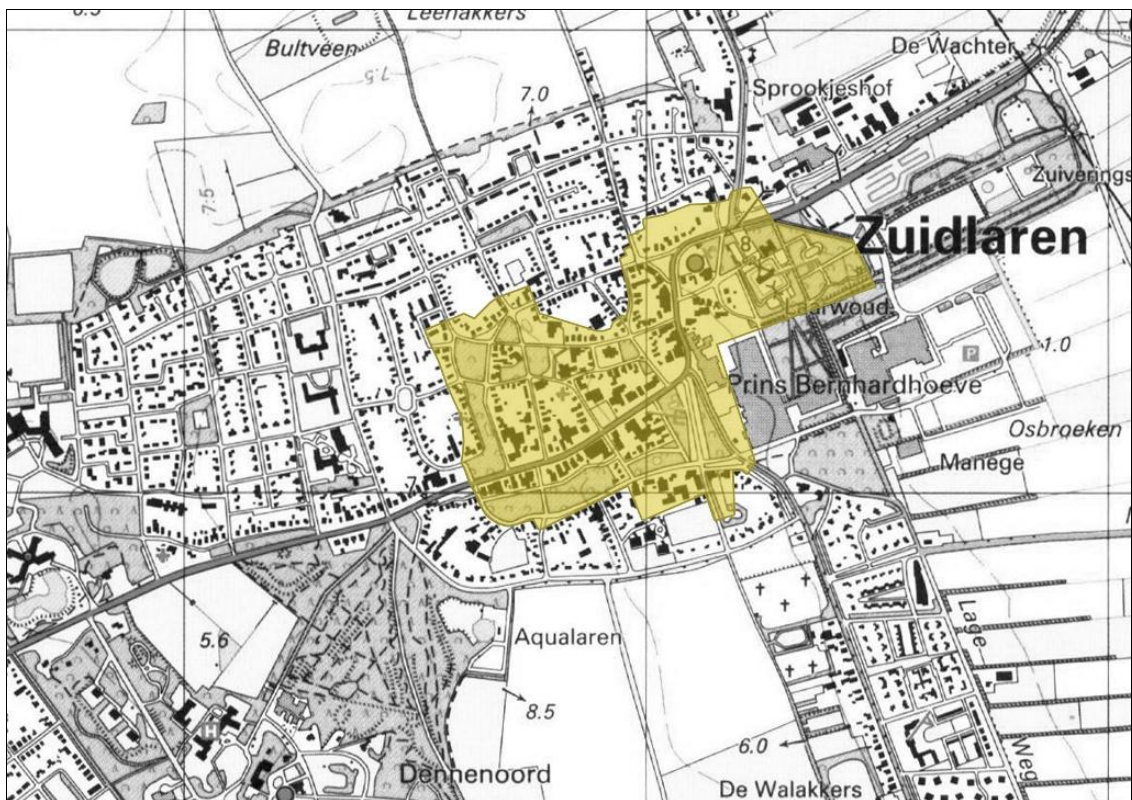
De bebouwing van het dorp wordt voorts vooral gekenmerkt door de historisch gegroeide onregelmatige situering van veelal vrijstaande gebouwen. De aanwezige verschillen in architectuur, materiaalgebruik en kleur passen binnen een maatvoering en hoofdopbouw die betrekkelijk eenduidig is. Essentieel voor de bescherming is dan ook het behoud van het verstrooide en open karakter van de bebouwing, alsmede van de hoofdvorm en afmetingen.

In dit licht is een deel van de kern van Zuidlaren aangewezen als beschermd dorpsgezicht ex artikel 20 van de Monumentenwet 1961. In de toelichting op het aanwijzingsbesluit d.d. 7 augustus 1967 wordt het volgende gesteld:

BESCHERMD DORPSGE-
ZICHT ZUIDLAREN

"De op de Hondsrug tot ontwikkeling gekomen Drentse nederzetting Zuidlaren heeft een opmerkelijke structuur. Van het dorp uit strekken zich in noordelijke en zuidelijke richting de essen uit, die door de parallel lopende beekdalen een langgerekte vorm hebben; de kern van de plaats onderscheidt zich van die van andere esdorpen door een groot aantal brinken, begroeid met hoog geboomte. Hier en daar zijn zij nog voorzien van zogenaamde dobben of brandvijvers. Als het ware gerangschikt in een onregelmatig maar boeiend patroon tussen de bebouwde kavels, bepalen zij het beeld van Zuidlaren en geven zij aan de plaats een geheel eigen karakter. Teneinde deze structuur voor de toekomst te behouden komt de oude kern, waarin de brinken zijn gelegen, voor bescherming krachtens artikel 20 van de Monumentenwet in aanmerking. Van de in het dorpsgezicht begrepen monumenten valt allereerst te noemen de in oorsprong uit de 13e eeuw daterende Nederlands Hervormde kerk, gelegen aan de Kerkbrink in het noordoostelijk deel van de dorpskern; voorts de ten oosten van de kerk liggende havezate Laarwoud. Dit geheel door grachten omgeven landhuis, waarvan het middenblok dateert uit de 17e eeuw en dat in 1750 met twee zijvleugels werd uitgebreid, is een van de fraaiste van de provincie. Met de omliggende bijbehorende beboste terreinen is het eveneens in het te beschermen gebied opgenomen.

De bescherming van het dorpsgezicht Zuidlaren beoogt voornamelijk te voorkomen, dat bij modernisering van de bebouwing en wijziging in het wegenstamien de brinkenstructuur wordt aangetast."



Ligging beschermd dorpsgezicht Zuidlaren

De ontwikkeling van Zuidlaren met een veranderende samenstelling van de bevolking, uitbreiding van wonen, handel, diverse vormen van dienstverlening en de bijbehorende voorzieningen voor het verkeer gaat niet vanzelfsprekend hand in hand met het behoud van een beschermd dorpsgezicht.

Veranderingen aan bestaande gebouwen, nieuwbouw en vervangende nieuwbouw zullen het karakter niet mogen aantasten en er zal rekening moeten worden gehouden met de kenmerken van de aanwezige waardevolle bebouwing.

Beeldbepalend voor het beschermde dorpsgezicht zijn de open ruimten van de boomrijke brinken. De geringe hoogte en de kleinschaligheid van de bebouwing ondersteunen dat beeld.

In het navolgende wordt nader ingegaan op de voor het onderhavige bestemmingsplan relevante karakteristieken van het beschermde dorpsgezicht: de brinken en de wegen.

BRINKEN

De brinken met hun hoge bomen en een enkele dobbe zijn een belangrijke beeldrager van het beschermde dorpsgezicht. Het nu bestaande patroon van een vrij groot aantal min of meer in elkaar overgaande, in het algemeen relatief kleine brinken is voortgekomen uit een vroeger stelsel met minder, maar aanzienlijk grotere brinken.

Vergelijking van de situatie omstreeks 1830 (zie navolgende kaartjes) laat duidelijk zien dat de grote brinken zijn opgedeeld in kleinere en dat thans een duidelijk brinken- en wegenpatroon resteert.

Aan de buitenzijde is de open zijde meer gehandhaafd, waarbij de lijn Zuiderstraat, Westeind en Telefoonstraat vrijwel overeenkomt met de situatie rond 1830.

Naast dit herkenbare patroon zijn in het middengebied ook nog ruimten opengebleven die door hun maat en beplanting met bomen en gras ook als brink kunnen worden gekarakteriseerd. Deze brinken bepalen gezamenlijk het groene karakter van Zuidlaren.

Een belangrijk aspect van de groenstructuur is dat de brinken geen opzichzelfstaande eenheden zijn, maar met elkaar zijn verbonden door middel van bomenrijen langs de straten, afzonderlijke groepjes bomen langs de wegen en bomen in de voortuinen en op de privé-erven.

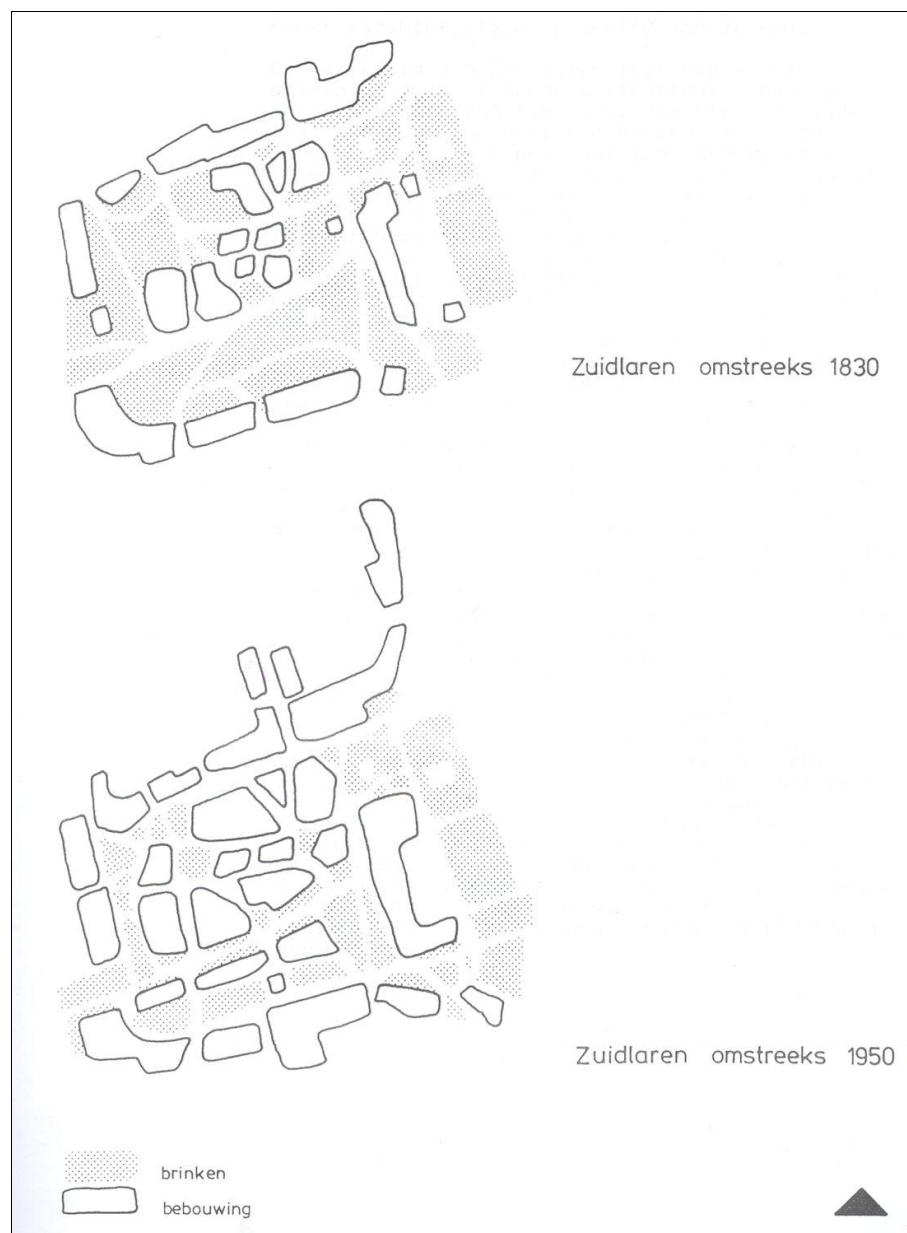
Vanouds nemen de brinken een belangrijke plaats in in de structuur van het dorp. De brinken zijn ontstaan doordat de open ruimten tussen de boerderijen met bomen werden beplant. De bomen dienden als beschutting tegen wind en zon, maar werden oorspronkelijk ook gebruikt voor timmerhout.

Sinds hun ontstaan, hebben de brinken een belangrijke functie gehad in het gemeenschapsleven. Zo werd onder andere op de brinken het vee verzameld en kwamen de bewoners er bijeen voor belangrijke vergaderingen of gebeurtenissen. Evenals in vele andere Drentse brinkdorpen hebben in Zuidlaren de brinken ook altijd een belangrijke rol gespeeld in het marktgebeuren.

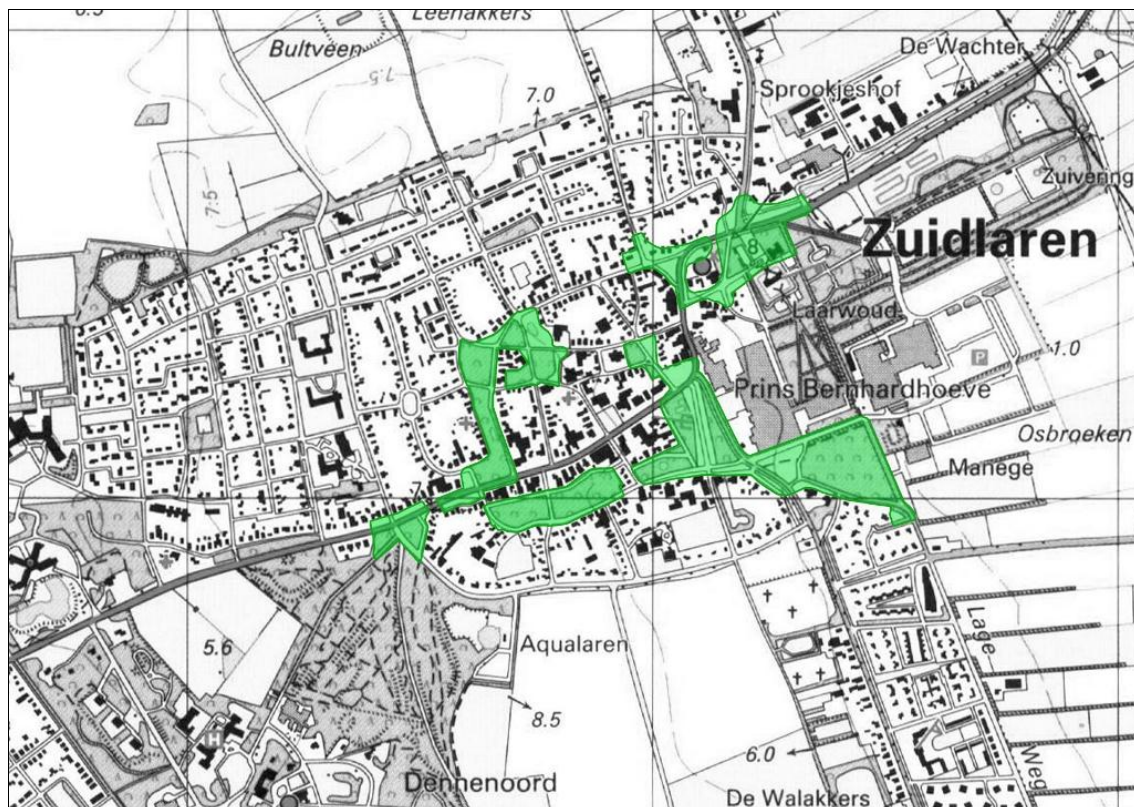
Duidelijk is dat het aanzien en het gebruik van de brinken in de loop der tijd vele veranderingen hebben ondergaan, maar veel kenmerkende eigenschappen zijn gebleven.

Zo hebben de brinken nog steeds een openbaar karakter. De Zuidlaardermarkt wordt nog steeds op de brinken gehouden.

Wat betreft de ruimtelijke eigenschappen zijn voor de brinken de omvang, uitstraling en het vrijwel aaneengesloten bladerdak van de hoge bomen kenmerkend. Uitgezonderd ter plaatse van de diagonaal lopende weg over de Brink, zijn alle brinken voorzien van een regelmatige boombeplanting. De brinken zijn beplant met eiken. De ondergrond bestaat, op een uitzondering na, uit gras.



Op twee plekken vindt men nog de karakteristieke waterkuilen of branddobben: Brink en Brink Zuidzijde. Plaatselijk worden de brinken doorkruist door straten en verharde paden. Een aantal hiervan valt samen met wegen en paden die in de loop der eeuwen zijn ontstaan.



Overzicht brinken

Evenals de brinken, hebben ook de wegen een onregelmatig patroon. Ook dit patroon is af te leiden van de geschiedenis. De oude route van Groningen naar Coevorden is nog steeds aanwezig.

WEGEN

Duidelijk samenhangend met de historische situatie zijn de Brink Zuidzijde, de Zuiderstraat, het Westeind en de Telefoonstraat die min of meer samenvallen met de begrenzing van de bebouwing in 1830. Hierbinnen is een toevallig patroon ontstaan van wegen die overwegend in noord-zuid en oost-west richting verbindingen vormen tussen vorengenoemde wegen.

De schil die in de jaren vijftig om het toenmalige dorp heen is gelegd, gaat opnieuw uit van de vorm van het oude brinkdorp, herkenbaar in de vorm van de Wilhelminalaan, de Julianalaan, de Oranjelaan, de Leenakkersweg et cetera en in de grootte van de terreinen die de straten omsluiten.

De onregelmatigheid die door het patroon van wegen en brinken ontstaat, is ook op het niveau van de wegen zelf aanwezig door de grote variaties in het ruimteprofiel. Deze variaties ontstaan door de verschillende situering van gebouwen en door de brinken, open percelen en tuinen. De verruimingen en de vernauwingen van het wegprofiel dragen bij aan een afwisselend straatbeeld. Daarbij spelen elementen die deze verruimingen en vernauwingen begrenzen op zichzelf een rol als beëindiging van ruimten en zijn ook de vorm en de situering van deze bebouwing voor het karakter van het dorp van belang.

De werkzaamheden worden binnen het beschermd dorpsgezicht uitgevoerd.

3.1

Provincie

Sinds 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) van kracht. De invoering van deze wet is voor de provincie Drenthe aanleiding om een nieuw omgevingsbeleid op te stellen. De Wro leidt tot een andere verhouding tot gemeenten en de provincie streeft naar meer samenwerking en integraliteit in ruimtelijk beleid.

POP II

Vanuit de gedachte 'decentraal wat kan, centraal wat moet' stellen het Rijk, de provincies en de gemeenten onder de nieuwe wet eigen structuurvisies op. De provincie Drenthe noemt deze structuurvisie de 'Omgevingsvisie Drenthe'. De Omgevingsvisie is het strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Drenthe tot 2020, met in sommige gevallen een doorkijk voor de periode daarna. De visie formuleert de belangen, de ambities, de rollen, de verantwoordelijkheden en de sturing van de provincie in het ruimtelijke domein.

Op 2 juni 2010 is de Omgevingsvisie door de Provinciale Staten van de provincie vastgesteld.

De provincie heeft zijn Omgevingsvisie (deels) doorvertaald naar een verordening voor zover het planologisch relevante aspecten betreft. De Omgevingsvisie als structuurvisie bindt alleen de provincie zelf. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) kent de provincie een scala van instrumenten toe om haar beleid daarnaast extern te laten doorwerken. Vaststelling van een verordening ex artikel 4.1 Wro is een van die instrumenten.

De provincie wil zijn visie realiseren op een manier die recht doet aan de provinciale sturingsfilosofie. Hierin gaat de provincie uit van gelijkwaardigheid en samenwerking met haar partners 'in het veld'. Dit betekent tevens dat de provincie terughoudend omgaat met het neerleggen van provinciale ruimtelijke belangen in een verordening.

De provincie heeft haar visie in een Omgevingsverordening uitgewerkt. De Omgevingsverordening is op 9 maart 2011 door de Provinciale Staten van de provincie vastgesteld.

Kernkwaliteiten

De missie uit de Omgevingsvisie luidt: 'Het koesteren van de Drentse kernkwaliteiten en het ontwikkelen van een bruisend Drenthe passend bij deze kernkwaliteiten'.

De kernkwaliteiten zijn:

- rust, ruimte, natuur en landschap;
- oorspronkelijkheid;
- naoberschap;
- menselijke maat;
- veiligheid;
- kleinschaligheid (Drentse schaal).

Het plangebied maakt deel uit van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van Drenthe. In dit nieuwe omgevingsbeleid wordt de kern Zuidlaren gerekend tot het esdorpenlandschap. Daarnaast beschikt het dorp over een waardevolle es en wordt zij getypeerd als een waardevol esdorp.

De handelsweg tussen Groningen en Coevorden is aangemerkt als historische route.

Het specifieke beleid ten aanzien van cultuurhistorie is beschreven in het Cultuurhistorisch Kompas (2009). In dit document is als ambitie voor het plangebied opgenomen het vasthouden en zorgvuldig doorzetten van de ruimtelijke opzet van de esdorpen. Deze opzet wordt getypeerd door een vrije ordening van bebouwing en boerderijen, afwisseling tussen bebouwde plekken en open ruimtes (in het bijzonder de brinken) en doorzichten naar het omliggende buitengebied.

Het Cultuurhistorisch Kompas kent twee centrale doelstellingen; het herkenbaar houden van cultuurhistorie en het versterken van de ruimtelijke identiteit versterken. De provincie wil dit bereiken door ruimtelijke ontwikkelingen te sturen vanuit samenhangende cultuurhistorische kwaliteiten, met respect en durf.

Behoud en versterking van de kernkwaliteiten is ook vastgelegd in de Omgevingsverordening. De kernkwaliteit cultuurhistorie is in onderhavig geval een provinciaal belang. De Omgevingsverordening verplicht de gemeente om uiteen te zetten dat met voorliggend plan wordt bijgedragen aan behoud en ontwikkeling van de bij het plan betrokken kernkwaliteiten conform de provinciale ontwikkelingsvisie zoals uiteengezet in de Omgevingsvisie en de uitwerkingen ervan.

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben in de brief d.d. 5 november 2009 aangegeven dat het onderdeel cultuurhistorie voldoende is verwerkt in dit bestemmingsplan.

De Regiovisie Groningen-Assen 2030 (juni 1999) geeft de langetermijnvisie op de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de regio Groningen-Assen weer. Deze regio vervult een motorfunctie binnen het Noorden op het gebied van werkgelegenheid, onderwijs, woningbouw, voorzieningen, vervoersverbindingen en cultuur.

Gemeenten als Tynaarlo, Haren en Slochteren helpen de kwaliteit van het landelijk gebied te bewaken en voorzien in de behoefte aan mooi gelegen woningen grenzend aan de stad Groningen.

De regio Groningen-Assen is verdeeld in meerdere deelgebieden. Het plangebied maakt deel uit van het deelgebied 'Norg/Vries en het Drents Plateau'. Bij de koers van dit deelgebied staat verbetering en herstel van het landschap voorop. Versplintering en 'wilde' ontwikkelingen op toevallige locaties worden tegengegaan. Als opgaven worden onder andere genoemd het afronden van het bedrijventerrein bij Tynaarlo ten behoeve van lokale bedrijvigheid. Verdere uitbreiding van niet-lokaal gerichte bedrijventerreinen wordt tegengegaan.

De Stuurgroep Regiovisie Groningen-Assen 2030 heeft op 1 oktober 2003 het Voorlopig Ontwerp Regiovisie Groningen-Assen 2030, Samen sterk in het (inter)nationaal stedelijk netwerk, op hoofdlijnen vastgesteld. De stuurgroep kiest opnieuw voor een economische ontwikkeling van het stedelijk netwerk met behoud van de grote kwaliteiten van het gebied. Belangrijk is de keuze voor de bundeling van woningbouw en werkgelegenheid langs de zogenaamde T-structuur (A7/A28) om in de toekomst een goede bereikbaarheid te garanderen. De uitvoering van het Kolibri Openbaar vervoernetwerk is hierbij essentieel.

Anno 2014 is de Regio Groningen- Assen in een nieuwe fase is beland. De context van de regionale samenwerking, die in 1996 van start ging, is in de afgelopen periode aanzienlijk veranderd. De economische groei is minder dan verwacht. De behoefte aan woningbouwlocaties en bedrijventerreinen is verminderd. De noodzaak tot samenwerking is desondanks niet verminderd. Juist in de huidige economische situatie is behoud en versterking van het economische kerngebied van Noord-Nederland belangrijk.

De regionale samenwerking heeft zich hierbij bewezen als een essentieel instrument. De veranderde context leidde in 2013 tot een aangepaste inhoudelijke agenda, vertaald in de Actualisatie van de Regiovisie “Veranderende context, blijvend perspectief”.

De hoofddoelstelling van het samenwerkingsverband blijft ook in de nieuwe visie overeind. Deze luidt: “Benutten en uitbouwen van economische kansen en het behouden en versterken van gebiedskwaliteiten”. De komende jaren zal de regio zich op drie speerpunten concentreren, te weten:

- De interne samenhang tussen de steden en de regio wordt versterkt, o.a. door financiering van het pakket voor regionale bereikbaarheid;
- Het economisch kerngebied wordt verder ontwikkeld, o.a. door het faciliteren van het Economisch Platform waarin overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen zitting hebben;

- De kwaliteit van stad en land wordt behouden en versterkt, o.a. door het inzetten op regionale projecten ter versterking van de gebiedskwaliteit.

De werkzaamheden die met het bestemmingsplan worden beoogd passen naadloos in het streven naar versterking van de gebiedskwaliteit. De Regio draagt ook financieel bij in de kosten van het project.

3.2

Gemeentelijk beleid

STRUCTUURPLAN
TYNAARLO

De gemeente Tynaarlo heeft voor haar grondgebied een structuurplan opgesteld (vastgesteld 10 oktober 2006). Het structuurplan is kaderstellend en initieënd voor het ruimtelijke beleid. Tevens dient het als communicatiemiddel richting de bevolking inzake toekomstige veranderingen en koersbepaling.

Voorafgaand aan het structuurplan is een discussienota opgesteld. In deze nota is gewerkt met het begrip 'onderlegger'. Hiermee wordt bedoeld een overzichtskaart waarop zichtbaar is gemaakt met welke waarden en structuren rekening moet worden gehouden. De onderleggers betreffen landschap, verkeer, geluid en water.

Voor het verantwoord maken van keuzes in het structuurplan is een lagenbenadering van ruimtelijke ontwikkeling gevolgd. Bij deze methodiek wordt de leefomgeving voorgesteld als een samenstel van 'lagen'.

Er wordt in het structuurplan uitgegaan van drie hoofdlagen, te weten:

1. de (natuurlijke) ondergrond;
2. het infrastructurele netwerk;
3. de occupatielaag (het grondgebruik door de mens).

Elk van deze drie lagen is opgebouwd uit een aantal sublagen. De ondergrond is bijvoorbeeld de resultante van lagen als geologie, het bodempatroon, het (natuurlijke) waterstelsel en de planten- en dierenwereld.

Binnen het infrastructurele netwerk zijn afzonderlijke lagen te onderscheiden voor wegen, spoorlijnen, waterwegen, luchtvaart en onder- en bovengrondse leidingen. De occupatielaag is opgebouwd uit de verdeling van woon-, werk-, recreatie- en landbouwgebieden en andere vormen van menselijk grondgebruik. Het landschap in het gebied in kwestie is de resultante van alle lagen samen, waarbij het begrip landschap zowel slaat op de groenblauwe als de bebouwde ruimte (stads- en dorpslandschap).

Samengevat zijn de ruimtelijke ambities voor de toekomst:

- een groene gemeente met aandacht voor duurzame toekomst;
- een gemeente van verrassende rust door de waardevolle landschappen en grote natuurterreinen;

- een aangename woongemeente met karaktervolle, leefbare dorpen;
- wonen in kleine kernen waar het samen leven nog centraal staat;
- een economisch gezonde gemeente door sterke werkgelegenheidsclusters;
- een gemeente met een vitaal platteland waar een veelzijdige, vernieuwde economie tot ontwikkeling is gekomen;
- een gemeente met gemeenschappelijke voorzieningen voor jong en oud;
- een gemeente met toeristische trekpleisters die van nationale betekenis zijn;
- een gemeente die voor haar eigen bewoners en toeristen over tal van routestructuren beschikt om te recreëren.

De kwaliteit van het verkeersnetwerk bepaalt de kwaliteit van de bereikbaarheid en daarmee voor een belangrijk deel het functioneren van woon-, werk- en recreatiegebieden.

Ten aanzien van verkeer wordt gesteld dat, uitgaande van de algemeen geldende normen, het huidige wegennet voldoende capaciteit heeft om nieuwe ontwikkelingen te kunnen opvangen.

Wel is het van belang om afspraken te maken over het gewenste afwikkelingsniveau, gevoelens van veiligheid, snelheden en dergelijke. Pas dan kan per locatie worden onderzocht of de inrichting en inpassing van het wegennet voldoet aan de gestelde eisen.

Een aantal knelpunten doet zich echter nu, dan wel in de toekomst voor:

- in toenemende mate congestie in de agglomeratie Groningen (A7 en A28), de N34 tussen Gieten en De Punt en op de N33;
- toename van problemen op de N386 door Zuidlaren;
- vermindering van het gebruik van het openbaar vervoer.

De toekomstige woon-, werk-, centrum- en recreatiegebieden zullen goed moeten zijn afgestemd op het verkeersnetwerk en de ordening daarbinnen. Dit betekent bijvoorbeeld dat bij het zoeken naar nieuwe locaties voor hoogdynamische functies (wonen, werken) de (bestaande) hoofdwegenstructuur een belangrijke sturende rol dient te spelen.

Daarnaast is een heldere wegencategorisering belangrijk om de opbouw van het wegennet en de afwikkeling van het verkeer te laten aansluiten bij de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

De N386 dient te zijn ingericht als gebiedsontsluitingsweg. Overige wegen in het plangebied worden ingericht als erftoegangsweg.

Als vervolg op het structuurplan is in 2009 het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) voor de gemeente Tynaarlo vastgesteld. Het LOP bevat een integrale visie voor de ontwikkeling van het landschap van Tynaarlo voor de komende 15 jaar; een uitwerking en aanscherping van het structuurplan. Het LOP is de centrale spil voor het stroomlijnen van het beleid, plannen en ideeën op het gebied van landschap. Het Landschapsontwikkelingsplan heeft de status van structuurvisie.

LANDSCHAPSONTWIKKELINGSPLAN

In het LOP wordt de lommerrijke uitstraling en de landschappelijke samenhang tussen het dorp met zijn vele brinken en het omringende landschap als een grote kwaliteit opschreven. De ambitie is om deze lommerrijke uitstraling te behouden.

WATERPLAN

In mei 2008 is het waterplan van de gemeente Tynaarlo opgesteld. In dit plan formuleert de gemeente Tynaarlo onder meer haar integraal beleid op het gebied van water en bijbehorende ambities.

Het waterplan maakt onderscheid in verschillende thema's, waar voor elk thema ambities zijn opgesteld. Het plangebied valt onder het thema wonen en werken en onder de kleine kernen. In de kleine kernen wordt met name gezocht naar inbreidingsmogelijkheden. De ambities voor het thema wonen en werken luiden:

- stedelijk water(systeem) duurzaam inrichten;
- schoon hemelwater afkoppelen;
- waterkansenkaart gebruiken ten behoeve van waterhuishoudkundige randvoorwaarden;
- niet afwentelen door toepassen van de tritsen vasthouden, bergen en afvoeren en schoonhouden, scheiden en zuiveren;
- de gezamenlijke opstellers van het waterplan communiceren samen over water richting de burgers;
- het zuinig omgaan met drinkwater wordt gestimuleerd.

Ten slotte zet de gemeente Tynaarlo in op duurzaamheid. Ook het waterbeheer zal zo veel mogelijk duurzaam worden ingezet om zo in te spelen op toekomstige klimaatontwikkelingen.

STRUCTUURVISIE ARCHEOLOGIE

De gemeenteraad heeft op 28 mei 2013 de structuurvisie Archeologie vastgesteld. De structuurvisie Archeologie geeft invulling aan de wijze waarop de gemeente om wil gaan met het rijke archeologisch erfgoed. In het eerste deel (deel A) van de structuurvisie worden de lijnen voor het gemeentelijke archeologiebeleid uitgezet. Deel B wordt gevormd door de in 2011 opgestelde archeologische beleid- en advieskaart. Uitgangspunt is dat de gemeente streng is waar dat moet en soepel waar het kan.

In nieuwe bestemmingsplannen wordt standaard aandacht geschonken aan het onderdeel archeologie en worden bepalingen opgenomen om archeologische resten, waar nodig, te beschermen (maatwerk).

Er worden onderzoeksvrijstellingen gehanteerd voor kleine ingrepen om onnodige regeldruk te voorkomen.

De gemeente beschikt over een (parttime) gemeentelijk archeoloog en kan in voorkomende gevallen een beroep doen op de provinciaal archeoloog.

VIGEREND BESTEMMINGSPLAN

Voor het plangebied geldt het volgende bestemmingsplan:

- Zuidlaren kern (vastgesteld op 24 mei 2005 en goedgekeurd op 13 december 2005).

De betrokken gronden hebben de bestemmingen:

- Beschermd dorpsgezicht;
- Brinken.

Bestemming Beschermd dorpsgezicht (artikel 3)

De gronden met de bestemming Beschermd dorpsgezicht zijn mede bestemd voor het behoud en zo mogelijk herstel van de ruimtelijke structuur en de cultuurhistorische waarden van Zuidlaren.

In de beschrijving in hoofdlijnen (artikel 3, lid 2) wordt het volgende opgemerkt.

"De ruimtelijke structuur van Zuidlaren wordt vooral gekenmerkt door het patroon van brinken en de onderlinge samenhang daarin. Waardevolle elementen zijn met name de brinkruimten, uiteenlopend van maat en vorm, met de daarin gelegen straatjes en paden, boombeplantingen en dobben en de verbindingen tussen deze ruimten die vanuit de historische ontwikkeling een sterk wisselend beloop hebben met aanzienlijke variaties in profiel en ruimten.

De binnenruimten achter de woningen leveren door hun ruime maat en beplantingen een waardevolle bijdrage aan het groene karakter van de dorpskern. In het gehele samenstel van ruimten, wegen, paden en beplantingen is de historische opbouw van Zuidlaren nog sterk aanwezig."

Op grond van artikel 3, lid 3 is het verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (aanlegvergunning) de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden, voor zover niet betrekking hebbend op normaal onderhoud, uit te voeren:

- a. het ontgronden, afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
- b. het aanbrengen of verwijderen van boom- en struikbeplanting buiten bebouwingsvlakken;
- c. het buiten bebouwingsvlakken aanleggen of verharderen van wegen, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen met een oppervlak van meer dan 100 m².

Deze aanlegvergunning kan slechts worden verleend indien door de werken of werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen de dorpskarakteristiek van Zuidlaren niet onevenredig wordt aangetast in verhouding tot de mate waarin andere belangen door de werken of werkzaamheden worden gediend.

Bestemming Brinken (artikel 10)

De voor Brinken aangewezen gronden zijn bestemd voor groenvoorzieningen en bestaande wegen en paden. De bestemming is gericht op het behoud en herstel van de bestaande beplantingsstructuur. Binnen de bestemming is het aanbrengen van oppervlakteverhardingen niet toegestaan.

Bescherming van archeologische waarden is in de bestemming begrepen.

Op grond van artikel 10, lid 5 is het verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (aanlegvergunning) de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden, voor zover niet betrekking hebbend op normaal onderhoud, uit te voeren:

- a. het verwijderen van hout- of struikgewassen of overige vegetatie;
- b. het aanleggen van ondergrondse en bovengrondse kabels en leidingen;
- c. het ontgronden, egaliseren en ophogen van gronden;
- d. het bebossen van gronden;
- e. het dempen van dobben;
- f. het uitvoeren van bodembewerkingen dieper dan 0,3 m en met een breedte van meer dan 1 m en een oppervlakte groter dan 60 m².

Deze aanlegvergunning wordt niet verleend indien onherstelbare schade aan de natuurlijke en beeldbepalende karakteristieke waarde van de betreffende beplanting of het gebied wordt aangebracht.

Het project is in strijd met de bestemming Brinken vanwege het feit dat er oppervlakteverhardingen worden aangebracht.

In het volgende hoofdstuk wordt een motivering gegeven voor de aanvaardbaarheid van het inrichtingsplan.

WATERPLAN TYNAARLO

De gemeente Tynaarlo heeft een waterplan opgesteld (vastgesteld 14 november 2008) in samenwerking met het Waterschap Noorderzijlvest en het Waterschap Hunze en Aa's.

In het waterplan wordt het integrale beleid van gemeente en waterschappen geformuleerd, dat de basis vormt voor concrete invulling en uitvoering van taken en verantwoordelijkheden.

Voor de waterschappen en de gemeente is het waterplan een communicatiemiddel, zowel intern als naar de burgers.

Het waterplan is een middel om het aspect water duidelijker zichtbaar te maken voor inwoners, planmakers, projectontwikkelaars en bedrijven. Hiervoor is het van belang dat alle partijen hetzelfde geluid laten horen. In het proces van het waterplan heeft daarom afstemming plaatsgevonden tussen waterbeheerders, provincie en gemeente op gebied van beleid, denken over knelpunten en mogelijke maatregelen.

In het waterplan zijn tevens ambities opgenomen die worden gesteld voor de toekomstige omgang met het watersysteem. Het ambitieniveau is voor een groot deel bepaald door de realisatietermijn en de landelijke trends. Belangrijke uitspraken zijn gedaan in de trant van het duurzaam inrichten van het watersysteem, duurzaam bouwen, een natuurlijk functionerend watersysteem, het gebruikmaken van de waterkansenkaarten en het inbedden van de watertoets.

Het vaststellen van ambities heeft direct invloed op de omgang met water. De ruimtelijke doorvertaling is verwoord in strategieën. Voor dezelfde thema's die ook zijn gehanteerd bij het opstellen van ambities (wonen en werken, recreatie en toerisme, natuurontwikkeling, vernatting en verdroging, waterberging, landbouw en waterwinning) is een strategie geformuleerd.

Uiteindelijk zal het waterplan resulteren in een (aanzet tot) een maatregelenplan.

Binnen de gemeente Tynaarlo vinden jaarlijks een aantal evenementen en festiviteiten plaats. Onder een evenement wordt verstaan een elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak inclusief herdenkingen, waarbij een verzameling van mensen zich in een bepaald tijdvak in/op een (meestal) begrensde en (eventueel beperkt) openbaar toegankelijke inrichting of terrein bevindt of beweegt.

EVENEMENTENBELEID

Evenementen leveren een welkome bijdrage aan het culturele, sociaal-maatschappelijke leven in de gemeente en zijn een belangrijk onderdeel van het toeristisch recreatieve product. Aantrekkelijke evenementen dragen bij aan een positief imago van de gemeente.

Naast de hierboven genoemde positieve kanten hebben evenementen en festiviteiten ook negatieve kanten. Zo kunnen evenementen overlast veroorzaken voor mensen die dicht bij de evenementenlocaties wonen en werken. De overlast heeft niet alleen met geluid te maken. Ook de bereikbaarheid van de woning of het bedrijf, het tijdelijk verdwijnen van parkeerplaatsen, verkeersopstoppen en vervuiling van de openbare ruimte zijn nadelen van evenementen.

In nota Evenementenbeleid (oktober 2011) is beschreven op welke manier de gemeente Tynaarlo het evenementen- en festiviteitengebeuren in goede banen leidt. In de nota worden spelregels geformuleerd voor een goede regulering, en procedures beschreven voor de ambtelijke afhandeling. Dit geeft duidelijkheid, zowel voor de organisator van een evenement, de omwonenden en bij de ambtelijke voorbereiding van een evenement.

Planbeschrijving



4.1

De Grote Brink in historisch perspectief

Zuidlaren is één van de grootste brinkdorpen in Drenthe. In 1967 werd een deel van de kom aangewezen tot beschermd dorpsgezicht. Aanleiding hiervoor was vooral de opmerkelijke structuur van het dorp dat tussen twee esgronden ligt. In totaal ontstonden in de loop der tijd niet minder dan dertien brinken, waarvan er nu minder over zijn. In de 13e eeuw stonden hier al 35 hoeven. Met deze krans van brinken onderscheidt Zuidlaren zich sterk van de meeste andere dorpen. Reden hiervoor is het samensmelten van groepjes boerderijen met elk een eigen brink tot het dorp Zuidlaren. De hoeveelheid brinken wordt toegeschreven aan de handel; dorpen met veel en grote brinken worden in Drenthe in het algemeen aangetroffen op de Hondsrug.

Een algemene typering van een brink luidt: de brink is een van oorsprong agrarische gebruiksruimte, bedoeld om vee te verzamelen dat overdag op gezamenlijke weidegronden werd geweid. Aanvankelijk lag de brink vaak aan de rand van een dorp of gehucht, gaandeweg ontstond bebouwing rond de brink en kreeg deze ruimte een meer centrale plaats in de nederzetting.

Behalve de functie als verzamelplaats voor vee kon de brinkruimte nog een andere functie krijgen: de aanwezigheid van een dobbe diende als drenkplaats en als brandbluswater, de aanplant van eiken diende de dorpsgemeenschap als houtvoorziening. Ook voor de grote brink in Zuidlaren was dit het geval. Op de ruimte werd verder in sommige dorpen, waaronder Zuidlaren, markt gehouden. De beroemde Zuidlaardermarkt (in 2012 voor de 812de keer) vindt hier al vele eeuwen plaats.

Opvallend is dat de Grote en Kleine Brink óp de Hondsrug liggen en niet in de flank van de Hondsrug. Over het algemeen hadden brinken een flankligging om het vee vanuit de weidegebieden het dorp in te kunnen drijven vice versa. Brinken waren collectief eigendom en werden ook collectief beheerd binnen de (boer)marke. Nut en noodzaak voor het collectief waren van belang. Dit gold voor weidegronden, waarbij men overbeweiding probeerde te voorkomen maar het gold ook voor brinken, waar de collectieve doelen ten aanzien van ruimte voor het inzamelen van vee en houtproductie geborgd moesten zijn.

Vanouds liep er over de Hondsrug een oude, prehistorische route tussen Groningen en Coevorden. Coevorden was de locatie waar men tussen de moerassen door kon naar Groningen. Rond de 10e eeuw ontwikkelde Groningen zich met haar verbinding naar de zee van een Drents brinkdorp tot een handelsstad. Tussen deze beide steden lag Zuidlaren, gelegen op een kruispunt van wegen (onder meer naar Vries). Dit zal de aanleiding zijn geweest om hier handel te gaan drijven. De grote en kleine brink zijn qua ruimtevorm feitelijk verbredingen van deze oude handelsroute tussen Groningen en Coevorden. Het samenvallen van de brink- en verkeersfunctie verklaart waarom de grote brink van Zuidlaren anders en veel dynamischer is dan een gemiddelde Drentse brink. De Grote Brink heeft altijd al een belangrijke positie ingenomen voor markten en evenementen. Niet voor niets is de Zuidlaardermarkt uitgegroeid tot de belangrijkste markt in Drenthe.

Op brinken verrees later voorts een muziektent of spaarzaam andere bebouwing. In recentere tijden werd een deel van de brink parkeerplaats en kreeg het groen een meer parkachtige inrichting. Ook in Zuidlaren heeft deze ontwikkeling zich voortgedaan. Dwars over de brink heeft de paardentram gelopen die Zuidlaren begin 20e eeuw verbond met de lijn Groningen-Assen in Tynaarlo. Recenter stopten de bussen bij de halte op de brink. De brink in Zuidlaren kan hiermee getypeerd worden als een handelsbrink, gelegen op een kruispunt van wegen.

Zoals bekend, ligt Zuidlaren op de Hondsrug. De zanderige dekzand ondergrond was vroeger op de brink te zien. De paden over de brink waren zandpaden en daar waar minder of niet gelopen werd, groeide gras. Later is de brink verhard zodat de activiteiten op de brink hier plaats konden vinden. Het merendeel van de brinken in Zuidlaren waren houtbrinken, de productie van hout stond hier centraal. Kenmerkend is het strakke beplantingspatroon van de bomen. Het gebruik van de eiken is waarschijnlijk toe te schrijven aan het feit dat deze soort gemakkelijk beschikbaar is en bovendien gunstige eigenschappen heeft, o.a. als goed hout voor boerderijbouw, bescherming van de met riet en stro bedekte boerderijen tegen wind en bliksem (volgens een volkswijsheid trekt een eik bliksem aan), bufferfunctie bij dorpsbranden, bescherming tegen winterkou en verschaffen van zomerkoelte en de productie van eikels. Als bijzonderheid is te vermelden dat op de meeste brinken 1 of 2 kastanjes voorkomen welke op de hoekpunten of aan de kant van de brink zijn gesitueerd. Volgens een oude volkswijsheid hadden deze een bezwerende invloed op rondolende geesten.

Typerend voor de Grote Brink van Zuidlaren is de aanwezige en visuele verbinding van de brink als centrum van het dorp met het omliggende landschap. Tussen de boerderijen langs de zuid- en oostzijde door kon je het omliggende landschap waarnemen. De brinken met hun hoge bomen en een enkele dobbe zijn een belangrijk beeldrager van het beschermd dorpsgezicht. De ondergeschiktheid van de bebouwing ondersteunt het beeld van de boomrijke brinken met open ruimten.

4.2

Kwaliteitsimpuls voor de brink

Met de Grote en Kleine Brink als de huiskamer van Zuidlaren is het duidelijk dat deze brinken leidend zijn voor een aantal ontwikkelingen. Ten eerste is de brink zelf toe aan een opwaardering. Een kwaliteitsimpuls om de brink klaar te maken voor de komende decennia. Een opwaardering om de kwaliteiten van de brink nog beter tot uiting te laten komen. Op die manier streven wij behoud van het karakter van de brink na waarbij zowel aandacht is voor de cultuurhistorische component, als ook het hedendaags maatschappelijk gebruik. Het is nodig om de brink te herinrichten. Een herinrichting betekent echter niet dat de huidige bestemming van de brink verdwijnt. Integendeel, deze zal geheel of grotendeels gewoon behouden blijven.

In het voorjaar van 2006 besloot de stuurgroep verkeer Zuidlaren om de ‘herinrichting kleine en grote brink uit het project verkeer Zuidlaren te halen en een zelfstandig project te maken’. Als harde randvoorwaarden zijn meegegeven:

- Zelfde parkeercapaciteit;
- Ruimte voor de weekmarkt en zomeractiviteiten realiseren;
- Ruimte voor de kermis en paardenmarkt realiseren;
- Geen ‘doorgaand’ verkeer op de Brink (bussen gaan er af);
- Niet halteren op de Brink;
- Laat de historische ontwikkeling zien;
- Aanpassen verkeersontsluiting van de brink.

Achtergrond hierbij is dat de Grote Brink en de Kleine Brink bepalend zijn voor de structuur van het dorp en een grote ruimtelijke waarde hebben. In 2009 is het plan voor de herinrichting van de Grote en Kleine brink (ook wel brinkenplan genoemd) opgeleverd. Bij het inrichtingsvoorstel van Bureau Noordpeil is een voorontwerp bestemmingsplan opgesteld, die vanaf 17 augustus 2009 ter inzage heeft gelegen. Op het voorontwerp zijn inspraakreacties ontvangen. Daarna is het brinkenplan integraal opgenomen in het stedenbouwkundig kader voor het centrum van Zuidlaren. Dit kader is in april 2011 in de raad behandeld, maar niet vastgesteld. De afzonderlijke initiatieven zijn vervolgens weer apart van elkaar opgepakt. Zo ook het brinkenplan. Het inrichtingsvoorstel uit 2009 is aangepast op basis van alle inspraakreacties en heeft geleid tot overleg met de stichting Brinkbelangen. Het een en ander heeft geleid tot het Brinkenplan 2.0.

4.3

Brinkenplan 3.0

Ontwerp met verwijzing naar cultuurhistorische lijnen

In het ontwerp voor de Grote Brink komt de Oude Coevorderweg duidelijk naar voren. Deze oude verbinding over de brink heeft uiteindelijk geleid tot de ontwikkeling van Zuidlaren. Het tracé van de voormalige tram komt eveneens in het ontwerp tot uiting. Hoewel de tram in de hele historie van Zuidlaren hier slechts een korte periode heeft gelegen, is deze lijn wel van belang geweest voor de uitbreiding van Zuidlaren en het ontstaan van het centrum zoals het er nu is.

Qua bomen wordt voortgebouwd op het beheerplan Brinken Zuidlaren 1982

In 1982 werd het beheerplan brinken Zuidlaren vastgesteld. Dit beleid kent een bosbouwkundige cyclus van circa 200 jaar. Hierin worden delen van brinken gerooid en vervolgens opnieuw beplant (verjongd). In 2 tijdspannen van circa 30 jaar worden de bomen weer uitgedund tot het eindbeeld.

Het plan voor de Grote en de Kleine Brink sluit aan bij dit beleid. Zij het met een aantal nuanceringspunten. Daar waar volgens de bosbouwkundige benadering in één maal het geheel of een strook (zogenoemde coulissekap) wordt gekapt, opnieuw wordt aangeplant en dan in twee tijdspannen wordt uitgedund, zet het Brinkenplan 2.0 niet in op massale kap, maar meer op maatwerk. Zo wordt het dunnen zodanig uitgevoerd dat het bomenbestand op de brink een samenhangend beplantingspatroon krijgt. Het vitaliteitsonderzoek uit 2007 naar de bomen wordt hier eveneens bij betrokken. Ook is het wenselijk om aan te planten op eindbeeld (waardoor dunnen niet noodzakelijk is). Hierdoor zal het beeld van de brinken ook natuurlijker worden. Verder kan bij herplant ingezet worden op grotere boomformaten. Tot slot is het wenselijk om enkele bomen per brink tot monumentale bomen te laten ontwikkelen. Qua bomenbestand wordt primair ingezet op Eikenbomen. Op bijzondere plekken waren linden geplant op brinken. Zuidlaren kende in deze zijn eigen traditie met kastanjebomen; ten opzichte van de vorige versie is het plan hierin gewijzigd. Het kappen van bomen ten behoeve van parkeren is in dit plan niet aan de orde. Langs de Brink OZ wordt als begrenzing van de brinkruimte een informele bomenrij geplaatst.

Kapplan

In 2012 zijn er twee onderzoeken uitgevoerd naar de vitaliteit en de stabiliteit van het bomenbestand op de Grote en de Kleine Brink. De onderzoeken zijn uitgevoerd door hiervoor gecertificeerde bureaus.

Uit het onderzoek komt naar voren dat er onderscheid is te maken in:

- de conditie is goed, dus geen belemmeringen;
- de conditie is matig, kappen binnen bijvoorbeeld vijf of tien jaar;

- de conditie is slecht, kappen binnen twee jaar;
- geen conditie, direct kappen.

De gemeenteraad heeft op 21 januari 2014 besloten dat bomen waarvan is aangegeven dat de conditie matig is en dat kappen binnen tien jaar gewenst is, ook daadwerkelijk gekapt gaan worden.

In het kapplan, dat als bijlage aan de toelichting is toegevoegd, is ook opgenomen een dunning van de houtopstanden op de Grote Brink.

Dunning is hier noodzakelijk opdat de bomen die overblijven een betere leefomgeving krijgen en hierdoor kunnen uitgroeien naar volwaardige bomen.

Grote Brink

Hier vindt dunning plaatst conform het kapplan. Daarnaast worden alleen de bomen gekapt die een levensverwachting hebben van minder dan tien jaar. Deze zijn op het kapplan in rood aangegeven.

Kleine Brink

Met als uitgangspunt dat bomen, die een levensverwachting van minder dan tien jaar hebben worden gekapt, worden op de Kleine Brink de bomen met de nummers 163, 179, 206 en 293 gekapt. Van boom nummer 273 wordt de kroon opgesnoeid. De boom zal jaarlijks worden gecontroleerd of handhaving veilig is.

De bomen met de nummers 257, 308 en 353 worden gekapt zodat de voorzijde van de Kleine Brink in zijn geheel kan worden voorzien van nieuwe bomen en een nieuwe ondergrond. Hiermee worden goede groeiomstandigheden voor de nieuwe bomen gecreëerd. Op onderstaande schets is dit aangegeven.

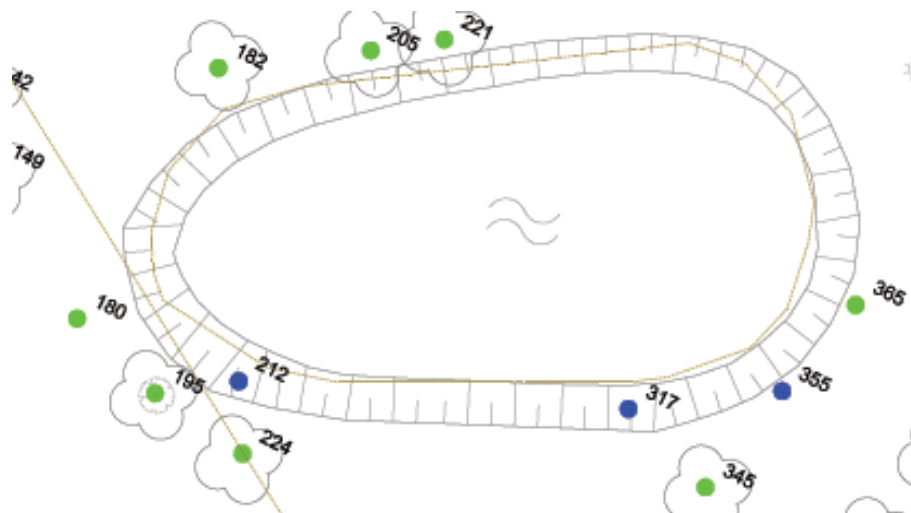


Onderdeel dobbe

De waterkwaliteit in de dobbe wordt verbeterd. Dit doen wij door verbetering van de doorvoer van regenwater (die afgekoppeld wordt bij de panden aan de Markstraat) en het kappen van 3 bomen om de lichtinval op het water in de

dobbe te vergroten. De beschoeiing van de dobbe wordt vervangen en het hek wordt opgeknapt.

In onderstaande schets zijn de te verwijderen bomen in blauw aangegeven.



INFRASTRUCTUUR: INFORMEEL PARKEREN

Het parkeren op de Grote Brink wordt informeel. De totale parkeercapaciteit, te weten 176 parkeerplaatsen, blijft hierbij gelijk aan de huidige situatie.

Na de inspraak, het advies van de Klankbordgroep en de besluitvorming in de gemeenteraad d.d. 21 januari 2014, kent het door de gemeenteraad vastgestelde Brinkenplan 3.0 (versie 2014) de volgende uitgangspunten:

1. De ingang van de Brink wordt niet verplaatst naar het zuiden maar gelegaliseerd op huidige plek;
2. De huidige bushalte wordt 0,90 m verschoven in de richting van de Grote Brink. Uitgangspunt daarbij is dat er geen bomen worden gekapt en dat het fietspad op de huidige plaats blijft liggen;
3. Het voormalige tramtracé (slijtpad) wordt aangegeven met gestabiliseerd zand en wordt dus niet meer uitgevoerd in een halfverharding met een natuurlijk zandkleur;
4. De oude handelsroute Oude Coevorderweg-Brink- De Milystraat wordt herkenbaar teruggebracht in het ontwerp. De huidige gebakken klinkers die zijn gebruikt in de Coevorderweg worden op de Grote Brink opnieuw gebruikt om de oude handelsroute kenbaar te maken. De Coevorderweg op de brink krijgt een breedte overeenkomstig de Coevorderweg richting de begraafplaats (circa 3,50 m). De vlakken naast de Coevorderweg worden bestraat met donkerrode gebakken klinkers. Aan de rand wordt een overgang naar het groen aangebracht van oude Drentse veldkeien; deze overgang wordt circa 1,00 m breed;
5. De balies worden vervangen door nieuwe balies. Ter hoogte van de bushalte kunnen de balies ook worden gebruikt als fietsenstalling;

6. Het podium blijft gehandhaafd. De locatie van een informatiepunt wordt in nader overleg met de klankbordgroep bepaald;
7. De verlichting wordt uitgevoerd middels donkergekleurde lantaarnpalen;
8. Het beeld van Berend Botje blijft bij de Rabobank staan;
9. De waterkwaliteit in de dobbe wordt verbeterd. Dit wordt gerealiseerd door verbetering van de doorvoer van regenwater (die afgekoppeld wordt bij de panden aan de Markstraat) en het kappen van 3 bomen om de lichtinval op het water in de dobbe te vergroten. De beschoeiing van de dobbe wordt vervangen en het hek wordt opgeknapt.

4.4

Afweging beschermd dorpsgezicht en brinken

Op 7 augustus 1967 werd het Beschermd dorpsgezicht van Zuidlaren aangewezen. De aanwijzing bevat geen “redengevende beschrijving” met een motivering van wat beschermd dient te worden (zie ook paragraaf 2.2). Een dergelijke beschrijving werd pas in de jaren 80 van de vorige eeuw gangbaar. Het bestemmingsplan, dat voldoende bescherming van het beschermd dorpsgezicht moest garanderen, is in 1983 vastgesteld. Dit bestemmingsplan bevat diverse analyses op verschillende thema’s. Interessant is de aanwezige “waardeschatting van de bebouwing”. Diverse slechte plekken in die analyse zijn nu nog steeds slecht. Door initiatieven ter plekke ontstaan kansen om de kwaliteit van het dorp te verbeteren.

De status van het beschermde dorpsgezicht zorgt door de jaren heen voor een relatief geconserveerde situatie. Bouwactiviteiten en inrichtingsaspecten worden met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de Commissie Ruimtelijke kwaliteit en Cultuurhistorie afgestemd. Eind jaren 90 van de vorige eeuw zijn wel een aantal belangrijke wijzigingen doorgevoerd in de herinrichting van de Stationsstraat. Constante factor in het verhaal van Zuidlaren zijn de brinken en de handel.

Ter bescherming van de dorpskarakteristiek van Zuidlaren dient terughoudend te worden omgegaan met onder andere het aanbrengen of verwijderen van bomen en struikbeplanting, het buiten bebouwingsvlakken aanleggen of verharderen van wegen, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen met een oppervlak van meer dan 100 m².

Er kan slechts medewerking worden verleend aan het aanbrengen of verwijderen van bomen en het aanleggen van wegen, paden of parkeergelegenheden indien door de werken of werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen, de dorpskarakteristiek van Zuidlaren niet onevenredig wordt aangetast in verhouding tot de mate waarin andere belangen door de werken of werkzaamheden worden gediend en er

geen onherstelbare schade aan de natuurlijke en beeldbepalende karakteristieke waarde van de betreffende beplanting of het gebied wordt aangebracht.

Het voorgenomen dunnen en het aanbrengen van nieuwe beplanting betreffen slechts ondergeschikte wijzigingen. Als geheel wordt de dorpskarakteristiek van Zuidlaren niet aangetast en wordt geen onherstelbare schade aangebracht aan de natuurlijke en beeldbepalende waarden van het plangebied.

De voorgenomen oppervlakteverhardingen betreffen slechts ondergeschikte wijzigingen van de brinkruimte. Als geheel wordt de ruimtelijke structuur van Zuidlaren niet onevenredig aangetast.

OVERLEG EN ADVIES RCE

Het voorliggende plan is tot stand gekomen met deskundigheid van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Naast de RCE zijn diverse externe deskundigen betrokken bij het project.

De RCE heeft bij brief van 16 juli 2013 aangegeven in te stemmen met het Brinkenplan 3.0. De brief van de RCE is als bijlage opgenomen.

Overeenkomstig artikel 3.8, lid van de Wet ruimtelijke ordening is het raadsbesluit d.d. 21 januari 2014, waarin de wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan zijn verwoord, toegezonden aan Gedeputeerde Staten en de RCE.

De RCE heeft per e-mail van 5 februari 2014 medegedeeld, geen gebruik te maken van de geboden gelegenheid om een aanwijzing te geven. De RCE toetst geen bestemmingsplannen meer. Alleen op uitdrukkelijk verzoek van een gemeente geeft de RCE in sommige gevallen nog wel advies over een bestemmingsplan. Gedeputeerde staten hebben op 14 februari 2014 medegedeeld dat er geen vervangingsbesluit wordt genomen.

E v e n e m e n t e n

5

5.1

Algemeen

Vanouds waren de Grote en de Kleine Brink actieve handelsbrinken waar velerlei activiteiten plaatsvonden. Sinds mensenheugenis wordt op de derde dinsdag van oktober de Zuidlaardermarkt gehouden. De markt staat bekend als Europa's grootste paardenmarkt. Naast circa 2.200 paarden zijn er ook nog eens zo'n 400 kramen te vinden op de warenmarkt. Rondom de Zuidlaardermarkt worden veel randactiviteiten georganiseerd, zoals de kermis, een groots vuurwerk, diverse straatartiesten, theater en livemuziek (buiten de brinken) en een kindermiddag op de kermis.

Het zwaartepunt van de kermis ligt op de Grote Brink. Het leeuwendeel van de marktkramen staat dan langs de Stationsstraat. Daarnaast biedt de Grote Brink plaats aan de weekmarkt, standplaatsen van marktkooplieden, snuffelmarkten, braderieën, jaarmarkt, sportmanifestaties en dergelijke.

5.2

Evenementenbeleid

De Nota Evenementenbeleid (hierna te noemen: de Nota), zoals deze laatstelijk is vastgesteld in oktober 2011, kent vier soorten evenementen: te weten, de kleine meldingsplichtige, de niet-belastende en de belastende evenementen en de risico-evenementen.

De kleine meldingsplichtige en de niet belastende evenementen vragen niet om een bijzonder kader, omdat deze evenementen veelal gering van omvang zijn, in de regel overdag plaatsvinden en een beperkte geluidproductie veroorzaken. Het betreft bijvoorbeeld buurtfeesten, schoolfeesten of kleinere evenementen zonder versterkte muziek.

Om te kunnen beoordelen in welke categorie een evenement valt, wordt in de Nota Evenementbeleid gewerkt met het Risicopuntenmodel, zoals opgenomen in bijlage 1 van de nota. De nota is als bijlage aan het bestemmingsplan toegevoegd.

Het aantal evenementen genoemd in het evenementenbeleid, is tot stand gekomen na inventarisatie van de evenementen en de klachten die hierover in (vele) voorgaande jaren zijn binnengekomen. Het aantal klachten geeft geen aanleiding om het te hanteren geluidniveau te regelen. Uitzondering hierop is de kermis.

In het evenementenbeleid is wel een richtwaarde opgenomen die in de evenementenvergunning kan worden opgenomen als uit de jaarlijkse evaluaties blijkt dat een bepaald evenement te veel overlast veroorzaakt of indien wij dit op voorhand noodzakelijk achten.

5.3

Belastende evenementen- en Risico-evenementen

Belastende evenementen kunnen zowel qua omvang als geluidproductie voor overlast zorgen voor de directe omgeving. Daarnaast vragen deze evenementen extra inzet van de hulpdiensten. Het betreft bijvoorbeeld tentfeesten, kermissen en het gebruik van muziekkoepeles.

Risico-evenementen vragen, net zoals belastende evenementen, om een bijzonder kader. In principe is een risico-evenement gelijk aan een belastend evenement met als verschil dat er extra inzet van de hulpverleningsdiensten noodzakelijk is om de openbare orde en veiligheid te handhaven.

De Zuidlaardermarkt op de derde dinsdag van oktober (met festiviteiten vanaf de vrijdag daarvoor tot en met de woensdag daarna), inclusief de kermis, is zo'n risico-evenement.

Gelet op de huidige praktijk wordt per jaar het medegebruik van de brinken binnen het plangebied voor één risico-evenement, te weten de Zuidlaardermarkt met bijbehorende kermis en activiteiten en twee evenementen die voor het onderdeel geluid in de categorie belastend vallen bij recht toegestaan. Met omgevingsvergunning kan per jaar het aantal evenementen in de categorie 'belastend' voor het onderdeel geluid met twee worden verhoogd tot vier.

Het overgrote deel van de evenementen, zoals de voorjaarsmarkt, de Bonte markten en de braderieën vinden overdag plaats en hebben een rustig karakter. Qua omvang kunnen zij echter wel in de categorie 'Evenementen Belastend' vallen. Voor deze evenementen geldt een maximum aantal van 40 per jaar (met omgevingsvergunning te verhogen naar 45).

Deze aantallen sluiten goed aan op de 'pleinfunctie' van de brinken omdat er voldoende ruimte is voor het evenement zelf en er voldoende parkeerruimte in de directe omgeving is. Daarnaast blijft de locatie goed bereikbaar voor onder andere hulpdiensten en blijkt uit het geringe aantal klachten dat de (geluids)belasting voor de omgeving acceptabel is.

5.4

Jurisprudentie

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft 10 juli 2013 (201205962/1/R3) inzake het bestemmingsplan 'Waterlaat VI' van de gemeente Bergeijk uitspraak gedaan over de relatie tussen de APV en het bestemmingsplan, voor wat betreft het toestaan van evenementen.

De afdeling stelt dat de evenementenvergunning op basis van de APV met name is ingegeven vanuit het oogpunt van handhaving van de openbare orde. De APV vormt echter geen toetsingskader voor de ruimtelijke aanvaardbaarheid van een evenement of een evenemententerrein. In het kader van het bestemmingsplan dient een afweging plaats te vinden van de te verwachten parkeerbehoefte en de te verwachten geluidbelasting van het evenemententerrein op basis van de maximaal (beoogde) mogelijkheden die het plan biedt.

5.5

Beoordeling

Parkeren algemeen

In Zuidlaren wordt door het winkelend publiek veel gebruikgemaakt van de auto. Hierdoor worden de parkeerplaatsen langs de Stationsweg intensief gebruikt. Wanneer deze niet toereikend zijn, kan gebruik worden gemaakt van de parkeerplaatsen aan het Achterom. Ook de parkeerplaatsen op de Grote Brink kunnen worden gebruikt als overloop van het winkellint aan de Stationsweg.

Zuidlaren kent slechts een beperkt parkeerprobleem, dat niet zozeer wordt veroorzaakt door het aantal parkeerplaatsen, maar door de situering daarvan. De Grote Brink heeft voldoende parkeercapaciteit, doch deze ligt op grote loopafstand van de winkels in de Stationsweg.

In de huidige situatie is sprake van formeel parkeren in vakken en/of stroken op circa 120 parkeerplaatsen.

Uitgangspunt in het Brinkenplan 3.0 (versie 2014) is informeel parkeren met het behoud van de parkeercapaciteit. De Grote Brink had, heeft en blijft een belangrijke positie houden als parkeerruimte. Het middengebied blijft even groot en zal niet van een parkeeraanduiding worden voorzien.

De Kleine Brink zal autoluw worden gemaakt, dat wil zeggen dat onder de bomen niet meer zal worden geparkeerd.

Parkeren bij evenementen

In de onmiddellijke nabijheid van de brinken is op het terrein van de Prins Bernhard Hoeve parkeergelegenheid voor circa 3.000 auto's, hetgeen ruim voldoende is om te voorzien in de parkeerbehoefte als gevolg van evenementen in het algemeen.

Voor de Zuidlaardermarkt, die elk jaar op de derde dinsdag van september wordt gehouden en die dan zo'n 150.000 bezoekers trekt, wordt naast het terrein van de PBH tot ver buiten het centrum tijdelijke parkeergelegenheid geboden op agrarische gronden en onbebouwde percelen.

Conclusie is dat qua parkeerruimte het medegebruik als activiteitenterrein acceptabel is.

Eventuele overlast als gevolg van de activiteiten

Volgens de uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (uitgave 2009) kan de omgeving van de brinken worden gekenschetst als gemengd gebied. Er is sprake van een sterke functiemenging, bestaande winkels, horeca, kleine bedrijven, parkeerterrein en woningen, waarbij de brink de functie van parkeer- en activiteitenterrein vervult.

Met verwijzing naar het vermelde onder 5.3 wordt in de regels het medegebruik van de brinken binnen het plangebied beperkt tot één risico-evenement per jaar, te weten de Zuidlaardermarkt met bijbehorende kermis en activiteiten en twee evenementen die voor het onderdeel geluid in de categorie belastend vallen. Met omgevingsvergunning kan per jaar het aantal evenementen in de categorie 'belastend' voor het onderdeel geluid met twee worden verhoogd tot vier. In al deze gevallen volgt de omgevingsvergunning de afweging, die in het kader van de evenementenvergunning op grond van de APV heeft plaatsgevonden. Dit betekent dat de twee extra risico-evenementen pas vergund kunnen worden als blijkt dat hierdoor op geen enkele wijze (onacceptabele) hinder wordt veroorzaakt.

Het overgrote deel van de evenementen op de brinken, zoals de voorjaarsmarkt, de Bonte markten en de braderieën vinden overdag plaats of soms tot in de vroege avond en hebben een rustig karakter. Qua omvang kunnen zij echter wel in de categorie 'belastend' vallen. Voor deze evenementen en ook voor de niet belastende geldt een maximum aantal van 40 per jaar (met omgevingsvergunning te verhogen naar 45). Ook hierbij geldt dat in het kader van de evenementenvergunning wordt bepaald of toestemming voor het evenement wordt verleend. De vergunde aantallen sluiten goed aan op de 'pleinfunctie van de brinken'.

Geluid

Tijdens de feestweek van de Zuidlaardermarkt wordt in de lokale horecainrichtingen in de buurt - die buiten het plangebied vallen - live muziek ten gehore gebracht. De feesttent die in die periode op het terrein vóór de Rabobank (Stationsstraat) staat, valt ook buiten het gebied van het bestemmingsplan 'Brink Zuidlaren'.

Klachten over het gebruik als evenemententerrein zijn er bijna niet. De onderdelen die binnen het plangebied voor geluidoverlast kunnen zorgen, zijn de kermis en muziek in de open ruimte.

Aan de te verlenen evenementenvergunning voor muziek wordt standaard het voorschrift verbonden dat de geluidssterkte van de geluidsinstallatie of live muziek zodanig moet zijn geregeld dat omwonenden zo weinig mogelijk geluidhinder ondervinden. De boxen van de geluidinstallatie moeten zoveel mogelijk uit de richting van de woningen worden geplaatst, terwijl het maken van geluid via een geluidsinstallatie onmiddellijk moet worden gestaakt, wanneer dit door de politie of door of namens het college wordt bevolen.

In de jaarlijks te verlenen evenementenvergunning voor de kermis, worden de volgende voorschriften opgenomen:

- De geluidsinstallatie mag niet luider worden afgesteld dan maximaal een gemiddeld geluidniveau van 75 dB(A) gemeten op 1 m afstand van de betreffende inrichting, een en ander ter beoordeling van de daartoe aangewezen ambtenaren van het team Vergunningen of de politie. Voor aankondigingen mag 5 dB(A) meer worden aangehouden.
- Piekniveaus (bellen, toeters, en dergelijke) mogen maximaal 85 dB(A) zijn.
- De luidsprekers van de geluidsinstallatie moeten, waar dat redelijkerwijs mogelijk is, naar beneden en naar het midden van de inrichting gericht zijn, een en ander ter beoordeling van de daartoe aangewezen ambtenaren van het team Vergunningen of de politie.
- De bassen van de geluidapparatuur dienen uitgeschakeld dan wel op de laagste stand van de versterker te worden ingesteld.
- Na 23.00 uur en op vrijdagen en zaterdagen na 01.00 uur mag geen geluid meer worden voortgebracht door een muziekinstrument of een toestel bestemd tot het hoorbaar maken van de menselijke stem of van muziek.
- De inrichtingen mogen niet geopend zijn tussen 01.00 en 10.00 uur, uitgezonderd de nacht van maandag op dinsdag.

Conclusie

Gelet op de te verwachten parkeerbehoefte en de te verwachten geluidbelasting van het evenemententerrein op basis van de maximaal (beoogde) mogelijkheden die het plan biedt, is het medegebruik als evenemententerrein acceptabel.

Ruimtelijke aandachtspunten en belemmeringen



In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan een aantal zaken waarmee rekening dient te worden gehouden in het proces van planvoorbereiding en planuitvoering.

6.1

Wegverkeerslawai

Bij het opstellen van een ruimtelijk plan dienen de bepalingen van de Wet geluidhinder in acht te worden genomen. Dat betekent onder meer dat wanneer in het plan gronden worden bestemd voor nieuwe woningbouw, moet worden nagegaan of deze gronden vallen binnen de geluidszone van een weg. Uitgangspunt is dat zich langs elke weg een geluidszone bevindt. Uitgezonderd zijn wegen waar een maximumsnelheid geldt van 30 km/uur en die wegen die zijn gelegen binnen een als woonerf aangeduid gebied.

Behoudens situaties waarbij door Gedeputeerde Staten of burgemeester en wethouders een hogere waarde is vastgesteld, geldt voor woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen binnen een zone als hoogst toelaatbare geluidsbelasting van de gevel 48 dB (Wet geluidhinder 2011).

Het plangebied kan voor motorvoertuigen worden beschouwd als een verblijfsgebied (parkeerterrein) alwaar de snelheid erg laag is. De aanvoerwegen kennen een maximumsnelheid van 30 km/uur.

De herinrichting houdt feitelijk in dat de bestaande functies van het gebied ruimtelijk en functioneel op elkaar worden afgestemd. Een toename van het aantal verkeersbewegingen is niet te verwachten. Derhalve kan worden geconcludeerd dat nergens sprake zal zijn van geluidhinder in de zin van de Wet geluidhinder.

6.2

Water

6.2.1

Algemeen

Op grond van een afspraak uit de Startovereenkomst 'Waterbeleid 21e eeuw', dienen decentrale overheden in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf op te nemen. In die paragraaf dient te worden uiteengezet wat voor gevolgen het project in kwestie heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: 'het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten'.

6.2.2

Beleidskader

Het kader voor de watertoets is het vigerend beleid (Vierde Nota Waterhuishouding, Waterbeleid 21e eeuw, Europese Kaderrichtlijn water en de beleidslijn Ruimte voor de Rivier). De watertoets wordt uitgevoerd binnen de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en water, op basis van het commitment van de betrokken partijen blijkend uit het Waterbeleid 21e eeuw. Per 1 november 2003 is de watertoets wettelijk verankerd.

Het gemeentelijk waterplan is in hoofdstuk 3 weergegeven.

6.2.3

Watertoets

ONTWIKKELINGEN IN HET
RUIMTELIJKE PLAN

Het voorliggende project voorziet niet in wijzigingen van het watersysteem. Ten gevolge van de herinrichting van de Grote Brink blijft de oppervlakteverharding in het plangebied ongeveer gelijk.

Het gemeentelijk waterplan is leidend bij het uitvoeren van maatregelen.

Bij herinrichting wordt de hemelwaterafvoer niet gekoppeld aan de riolering. Het infiltreren van hemelwater in de bodem heeft de voorkeur, wanneer dit niet mogelijk is, kan het naar het oppervlaktewater worden afgevoerd. Hierbij dient voldoende waterbergende capaciteit aanwezig te zijn.

De kosten voor waterhuishoudkundige ingrepen worden meegenomen in de exploitatieopzet.

OVERLEG

Het plan is middels de onlinewatertoets voorgelegd aan het Waterschap Hunze en Aa's. Het waterschap geeft aan dat de door haar opgestelde uitgangspuntennotitie in de waterparagraaf kunnen worden opgenomen. Indien wordt ge-

handeld conform de algemene adviezen, zijn er geen negatieve gevolgen voor de waterhuishouding.

Bij de uitvoering van het Brinkenplan 3.0 (versie 2014) zal worden gehandeld conform de uitgangspuntennotitie.

6.3

Duurzaamheid

Op (inter)nationaal en regionaal niveau doen zich ontwikkelingen voor die veelal een nadelig effect hebben op onze leefomgeving, zoals klimaatverandering, verstedelijking, bevolkingstoename, toenemende industrialisatie, groeiend tekort aan primaire grondstoffen et cetera. De gemeente wil een bijdrage leveren om de nadelige gevolgen hiervan te minimaliseren door te streven naar een duurzame ontwikkeling op lokaal niveau.

Onder duurzame ontwikkeling wordt een ontwikkeling verstaan die voorziet in de behoefte van de huidige generatie zonder daarmee voor de toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien.

Daarnaast streeft de gemeente ernaar om op korte termijn de huidige kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Deze voornemens zijn alleen te realiseren door een integrale aanpak van het gemeentelijk milieubeleid op verschillende beleidsterreinen.

Duurzaam bouwen is een van de items die daaraan een bijdrage kunnen leveren. Tevens is het een van de items waarmee de landelijke doelstelling voor de reductie van CO₂ (vermindering broeikaseffect) conform de afspraken in het Kyotoprotocol kunnen worden bewerkstelligd.

Duurzaam bouwen is te definiëren als: het inrichten en gebruiken van de gebouwde omgeving, dat wil zeggen gebouwen en openbare ruimte, op een manier die de gezondheids- en milieuschade in alle stadia, van inrichten, bouwen en beheren tot renoveren en sloop, zoveel mogelijk voorkomt en/of beperkt. De inrichting, het gebruik en het stedenbouwkundig ontwerp van de gebouwde omgeving dragen bij aan comfort en veiligheid, en flexibiliteit gedurende de levensloop van de gebouwen.

Om hieraan te kunnen voldoen, is het van belang, dat er zoveel mogelijk duurzame materialen worden toegepast. Dit zijn materialen gefabriceerd uit grondstoffen waarvan de voorraad niet beperkt is, die energiearm worden geproduceerd, tijdens het productieproces een beperkte uitstoot van schadelijke stoffen veroorzaken en een lange levensduur hebben. Tevens zijn duurzame materialen geschikt voor hergebruik teneinde de hoeveelheid sloop- en bouwafval te beperken.

Om duurzaam bouwen een goede basis te kunnen bieden, legt de gemeente het beleid ten aanzien van duurzaam bouwen vast in een beleidsplan Duurzaam Bouwen. Met het formuleren en vaststellen van het beleid en ambities voor duurzaam bouwen wil de gemeente Tynaarlo richting geven aan het duurzaam gebruiken en inrichten van de woon-, werk- en leefomgeving.

De gemeente heeft ten behoeve van het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid ten aanzien van duurzaam bouwen voor het thema 'Infrastructurele voorzieningen en installaties' uit de Menukaart duurzaam Bouwen gekozen voor uitvoering op voorlopend niveau. Dit betekent, dat bij de voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden met betrekking tot de verkeersreconstructie niet alleen de vaste en kostenneutrale maatregelen van het Nationaal Pakket Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW) (actief niveau) worden toegepast. Het streven dient eveneens te zijn gericht op het toepassen van 30% van de variabele (niet kostenneutrale) maatregelen van het Nationaal Pakket GWW.

6.4

Archeologie

VERDRAG VAN MALTA

Begin 1992 ondertekende Nederland het Verdrag van Valletta/Malta. Daarmee heeft de zorg voor het archeologisch erfgoed een prominentere plaats gekregen in het proces van de ruimtelijke planvorming. Uitgangspunten van het verdrag zijn het vroegtijdig betrekken van archeologische belangen in de planvorming, het behoud van archeologische waarden in situ (ter plaatse) en de introductie van het zogenaamde 'veroorzakerprincipe'. Dit principe houdt in dat degene die de ingreep pleegt, financieel verantwoordelijk is voor behoudsmaatregelen of een behoorlijk onderzoek van eventueel aanwezige archeologische waarden. De uitgangspunten van het verdrag hebben hun beslag gekregen in de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz, 1 september 2007).

Bij het opstellen en uitvoeren van ruimtelijke plannen wordt rekening gehouden met zowel de bekende als de te verwachten archeologische waarden. Voor de bekende waarden kan de Archeologische Monumentenkaart worden geraadpleegd. Voor de te verwachten waarden wordt gebruikgemaakt van de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW).

PROVINCIAAL ARCHEOLOGIEBELEID

In de Omgevingsvisie wordt ingegaan op het aspect archeologie. Archeologie wordt als provinciaal belang gezien. Aangegeven wordt dat het uitgangspunt voor beleid is het archeologisch erfgoed op de vindplaats zelf te behouden. Bij voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in gebieden waarvoor een middelhoge tot hoge verwachtingswaarde is aangegeven, dient de verstoorder, door middel van een vooronderzoek, na te gaan of en waar zich archeologische waarden in de bodem bevinden. Bij gebieden met een lage verwachtingswaarde dient te worden nagegaan of er (potentieel) belangrijke vondsten bekend zijn. Op basis

van de uitkomst van een dergelijk bureauonderzoek kan al dan niet worden geadviseerd een karterend onderzoek te laten uitvoeren.

De resultaten van het vooronderzoek worden betrokken bij de te maken ruimtelijke keuzes. Elk bestemmingsplan dient een cultuurhistorische paragraaf te hebben waarin expliciet aandacht wordt besteed aan archeologie en de resultaten van eventueel uitgevoerd onderzoek. Als het niet mogelijk is archeologische waarden in de bodem te behouden, neemt de initiatiefnemer, conform het veroorzakersprincipe, ook de kosten voor het veiligstellen van de in de bodem opgeslagen informatie voor zijn rekening.

De gemeenteraad van Tynaarlo heeft op 28 mei 2013 de Structuurvisie Archeologie vastgesteld. Dit product bestaat uit drie kaarten (de bronnenkaart, de landschappelijke verwachtingskaart en de beleidskaart) en een bijbehorend rapport. Uitgangspunt van deze structuurvisie is “streng waar het moe, soepel waar dat kan”. Dit komt dan ook tot uiting in de afwijkende onderzoeksvrijstellingen die de gemeente heeft vastgesteld. Op de bekende archeologische vindplaatsen (AMK-terreinen en enkele objecten van provinciaal belang) bijvoorbeeld is niet langer sprake van een onderzoeksvrijstelling; de initiatiefnemer dient op deze terreinen altijd door middel van onderzoek aan te tonen hoe zijn plan zich verhoudt tot de aanwezige archeologische resten. Omdat dergelijke terreinen vaak niet scherp begrensd zijn, geldt dit overigens ook voor een bufferzone van 50 m rondom het desbetreffende terrein.

GEMEENTELIJK BELEID

Daar staat tegenover dat op terreinen met een middelhoge of hoge archeologische verwachting, de vrijstelling op kan lopen tot maximaal 1.000 m². De zones met een lage archeologische verwachting zijn, evenals reeds verstoorde of onderzochte gebieden, archeologisch helemaal vrijgegeven. Terreinen met bekende of verwachte archeologische waarden dienen in het bestemmingsplan te worden gekoppeld aan een op maat gemaakte beschermingsregeling.

Ten behoeve van het bestemmingsplan is een archeologisch onderzoek uitgevoerd (RAAP, projectnummer 1358, oktober 2005). Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek.

ARCHEOLOGISCH
ONDERZOEK

Uit het veldonderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied bestaat uit een bouwvoor of een laag opgebracht zand op een verstoorde laag. Daaronder bevinden zich de natuurlijke afzettingen, bestaande uit dekzand en keileem. Er zijn geen aanwijzingen waargenomen voor de aanwezigheid van (grotere) archeologische nederzettingen. Het plangebied is vrijwel zeker altijd onbebouwd geweest.

Op basis van deze resultaten wordt door RAAP geen vervolgonderzoek aanbevolen. Het opnemen van een beschermende regeling in de regels is niet aan de orde.

6.5

Ecologie

Ter bescherming van ecologische waarden dient bij ruimtelijke ingrepen een afweging te worden gemaakt in het kader van de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet.

Ten behoeve van het project is een ecologisch onderzoek uitgevoerd door BügelHajema Adviseurs (Advies natuurwaarden herinrichting Brink Zuidlaren, 13 augustus 2013). Het onderzoek is als bijlage aan dit bestemmingsplan toegevoegd. In het navolgende zijn de conclusies weergegeven.

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op ruime afstand van het onderzoeksgebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. De activiteit is op het punt van natuur ook niet in strijd met de Omgevingsvisie Drenthe.

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat de aanwezige natuurwaarden geen belemmeringen vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Voorwaarde hierbij is dat met het plaatsen van verlichting rekening wordt gehouden met de mogelijke verblijfplaats in boom 453. Deze conclusie geldt voor de beschermde soorten en de noodzaak van ontheffingen.

6.6

Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overall, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing).

NSL/NIBM

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wet milieubeheer in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. De ministerraad heeft op voorstel van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer ingestemd met het NSL. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden.

Ook projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. In de AMvB-nibm is vastgelegd dat na vaststelling van het NSL of een regionaal programma een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal 1,2 µg/m³ NO₂ of PM₁₀) als 'niet in betekenende mate' wordt beschouwd.

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wet milieubeheer in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. De ministerraad heeft op voorstel van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer ingestemd met het NSL. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden.

Ook projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. In de AMvB-nibm is vastgelegd dat na vaststelling van het NSL of een regionaal programma een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal 1,2 µg/m³ NO₂ of PM₁₀) als 'niet in betekenende mate' wordt beschouwd.

Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid tot een herinrichting van de Grote en de Kleine Brink. Deze herinrichting houdt feitelijk in dat de bestaande functies van het gebied ruimtelijk en functioneel op elkaar worden afgestemd. Deze herinrichting leidt niet tot een toename van het verkeer. Onderzoek naar de luchtkwaliteit kan derhalve achterwege blijven.

BESTEMMINGSPLAN

6.7

Externe veiligheid

6.7.1

Gemeentelijke visie op externe veiligheid

Met de Visie externe veiligheid geeft de gemeente Tynaarlo haar visie op de beheersing van veiligheidsrisico's binnen de gemeente. Het gaat dan om risico's als gevolg van opslag, gebruik en vervoer van gevaarlijke stoffen. Daarmee geeft de gemeente ook het ambitieniveau aan. Op basis van deze visie wordt een nadere invulling gegeven aan de beleidsvrijheid op het gebied van externe veiligheid. Zo wordt aangegeven hoe de gemeente omgaat met (de verantwoording van) het groepsrisico (GR) en de richtwaarde bij het plaatsgebonden risico (PR) bij beperkt kwetsbare objecten.

De bestaande risicovolle inrichtingen voldoen aan de gestelde veiligheidseisen conform de wet- en regelgeving en worden gehandhaafd. Omdat veilig wonen een belangrijk uitgangspunt is en de gemeente hier veel waarde aan hecht, biedt ze geen ruimte meer voor nieuwe risicovolle inrichtingen.

De aan te houden afstanden zijn in de wetgeving benoemd als risicocontouren waarbij de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} een belangrijke is. Woonwijken, scholen, bejaardenhuizen et cetera worden gezien als kwetsbare objecten en mogen niet in deze risicocontour van een inrichting komen te liggen. Beperkt kwetsbare objecten, zoals kantoren, bedrijfswoningen, sporthal of restaurant, kunnen bij uitzondering binnen de risicocontour komen te liggen. Echter, het belang van een veilige leefomgeving heeft de gemeente aangegrepen om beperkt kwetsbare objecten binnen de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} niet toe te staan.

Naast de genoemde risicocontour moet volgens de wetgeving ook worden gekeken naar de bevolkingsdichtheid in een bepaalde straal rondom een dergelijke risicovolle inrichting. Dit wordt het groepsrisico genoemd. Immers des te meer mensen er wonen of verblijven, des te groter de kans op meer slachtoffers als er iets gebeurt. De wetgeving heeft een zachte norm (oriëntatiewaarde) voor het groepsrisico gesteld en laat de gemeente vrij om haar eigen beleid hierin te ontwikkelen.

De gemeente heeft deze vrijheid genomen en zal de oriëntatiewaarde als toetsnorm hanteren. Dit betekent dat een toename van het aantal mensen voor wonen of verblijven wordt geaccepteerd zolang de oriëntatiewaarde niet wordt overschreden.

Verder zal een toename van het groepsrisico altijd goed worden gemotiveerd waarbij de gemaakte keuzes worden verantwoord en vastgelegd in het bijbehorende document, bijvoorbeeld het bestemmingsplan of een milieuvergunning.

Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de rijkswegen en provinciale wegen (A28, A7, N34 en N386) en het spoor sluit de gemeente zich aan bij de veiligheidsafstanden conform het nog in ontwikkeling zijnde rijksbeleid. De gemeente zal dan, indien nodig, in de bestemmingsplannen zones rond de wegen en het spoor opnemen waarbinnen geen gebouwen zijn toegestaan.

Samengevat luidt de ambitie voor nieuwe situaties, in de termen genoemd in de wetgeving, als volgt:

	Overschrijding grenswaarde PR (10^{-6}) voor kwetsbare objecten	Overschrijding richtwaarde PR (10^{-6}) voor beperkt kwetsbare objecten	Overschrijding oriënterende waarde GR	Toename GR
Gemeente Tynaarlo	Niet acceptabel	Niet acceptabel	Niet acceptabel	Acceptabel onder voorwaarden

6.7.2

Inrichtingen

BESLUIT EXTERNE VEILIG- HEID INRICHTINGEN

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) richt zich, zoals uit de naam reeds blijkt, primair op inrichtingen als bedoeld in de Wet milieubeheer. Welke inrichtingen onder de werking van het besluit vallen, blijkt uit artikel 2, lid 1. Deze inrichtingen brengen risico's met zich mee voor de in de omgeving gelegen risicogevoelige objecten.

Het besluit onderscheidt twee categorieën risicogevoelige objecten, namelijk kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. Vervolgens geeft het besluit waarden voor het risico dat toelaatbaar wordt geacht voor deze objecten. Hierbij worden twee vormen van risico onderscheiden.

In het besluit is het plaatsgebonden risico gedefinieerd als de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een inrichting zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval met een gevaarlijke stof. Dit risico laat zich goed ruimtelijk vertalen aangezien het gaat om punten waar zich een bepaald risico voordoet. Deze punten kunnen worden verbonden tot een contour.

Voor de zogenaamde categoriale inrichtingen, inrichtingen waarbij slechts één stof of categorie van stoffen verantwoordelijk is voor het risico, kan het plaatsgebonden risico eenvoudig worden bepaald. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om lpg, enkelvoudige opslagen, ammoniakopslag en dergelijke. Voor deze inrichtingen is op basis van een ministeriële regeling de plaatsgebonden risicocontour vertaald in een afstand. Bij de niet-categoriale inrichtingen, inrichtingen waarbij niet steeds dezelfde stoffen aanwezig zijn en waarbij stoffen wellicht worden bewerkt, kan geen standaard afstand worden bepaald. De ligging van de plaatsgebonden risicocontour zal hierbij moeten worden bepaald door een risicoanalyse.

Voor kwetsbare objecten geldt een harde normstelling in de vorm van een grenswaarde. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt een richtwaarde. De grenswaarde dient altijd en de richtwaarde dient zoveel mogelijk in acht te worden genomen. Zowel de grens- als de richtwaarde voor het plaatsgebonden risico is bepaald op 10^{-6} per jaar.

Voorts kent het besluit het zogenaamde groepsrisico. Hierbij gaat het om de kans per jaar dat een groep mensen in minimaal een bepaalde omvang slachtoffer wordt van een ongeval. In het besluit wordt dit gedefinieerd als de (cumulatieve) kansen dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als direct gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van de inrichting en van één ongeval in die inrichting, waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Het groepsrisico moet worden bepaald binnen het invloedsgebied van de inrichting. Voor het groepsrisico gelden, anders dan voor het plaatsgebonden risico, geen grenswaarden, maar slechts oriënterende waarden. Het gaat om

een maatschappelijke verantwoordingsplicht aan de hand van het risico. Ten aanzien hiervan moet een belangenafweging plaatsvinden. De wijze waarop met het groepsrisico moet worden omgegaan, blijkt uit een bij het besluit behorende ministeriële regeling en de beschikbare Handreiking Verantwoordingsplicht Groepsrisico (2007).

Ook hier doet zich het verschil voor tussen categoriale en niet-categoriale bedrijven. Voor categoriale bedrijven kan aan de hand van de tabellen uit de ministeriële regeling worden bepaald of het aantal personen in het invloedsgebied, in combinatie met het gevaar van de risicobron, de oriënterende waarde overschrijdt. Bij niet-categoriale bedrijven moet altijd een berekening van het groepsrisico worden uitgevoerd.

ONDERZOEK

Het plangebied is niet gelegen in de nabijheid van een risicovolle inrichting of aan een transportroute voor gevaarlijke stoffen. Vanuit het aspect externe veiligheid zijn er derhalve geen beperkingen voor het plan.

6.8

MER-beoordeling

Een m.e.r.-beoordeling is een toets van het bevoegd gezag om te bepalen of er bij een voorgenomen activiteit, die genoemd staat in onderdeel D van het Besluit m.e.r., mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden.

Voorliggend bestemmingsplan maakt geen activiteiten mogelijk zijn opgenomen in onderdeel D van het Besluit m.e.r. Een m.e.r.-beoordeling is derhalve niet aan de orde.

Juridische vormgeving



7.1

Algemeen

Het bestemmingsplan bestaat uit een verbeelding met regels en gaat vergezeld van een toelichting. De verbeelding en de regels vormen het juridisch bindende deel van het bestemmingsplan. De verbeelding heeft de rol van visualisering van de bestemmingen. De regels regelen de gebruiksmogelijkheden van de gronden, de bouw mogelijkheden en de gebruiksmogelijkheden van de aanwezige en/of op te richten bebouwing. De toelichting heeft weliswaar geen bindende werking, maar heeft wel een belangrijke functie bij de weergave en onderbouwing van het bestemmingsplan en bij de uitleg van de verbeelding en regels. In de volgende twee paragrafen wordt de systematiek van de regels uiteengezet en wordt een uitleg per bestemming gegeven.

De opbouw van het bestemmingsplan is conform SVBP 2012. Met de inwerking-treding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), sinds 1 oktober 2010, zijn de aanlegvergunning, de sloopvergunning en de binnenplanse ontheffing als instrumenten van het bestemmingsplan onderdeel van de omgevingsvergunning (Wabo) geworden. In het bestemmingsplan onder de Wabo wordt bijvoorbeeld niet meer gesproken van een ontheffing maar van een afwijking. Een bouwvergunning wordt een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk, en een aanlegvergunning wordt een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden. In het voorliggende bestemmingsplan worden de nieuwe begrippen uit de Wabo gehanteerd.

De regels van dit bestemmingsplan bestaan uit vier hoofdstukken, waarin achtereenvolgens de inleidende regels, de bestemmingsregels, de algemene regels en de overgangs- en slotregels aan de orde komen.

Additionele voorzieningen

In het plan zijn al dan niet in directe relatie met de bestemming staande voorzieningen, zoals ondergrondse leidingen, verhardingen, bermen, centrale installaties ten behoeve van energievoorzieningen, voorzieningen ten behoeve van de waterbeheersing in de vorm van duikers en dergelijke begrepen, zonder dat dit nadrukkelijk is vermeld.

7.2

Bestemming

GROEN - BRINK

Het plangebied is conform het bestemmingsplan Zuidlaren kern bestemd voor Groen - Brink. Het bestaande medegebruik van de Grote en Kleine Brink als parkeerterrein en evenementen (braderieën, jaarmarkten, Zuidlaardermarkt en kermis) is expliciet benoemd in de regels en zodoende mede begrepen in de bestemming. De reguliere weekmarkt wordt niet gerekend tot evenement.

Het aantal evenementen is begrensd tot 40 per jaar, waarbij de maximale duur per evenement is gesteld op zeven dagen (exclusief op- en afbouw). Het college van Burgemeester en Wethouders kan na afwijking middels een omgevingsvergunning het aantal evenementen verhogen tot 45 per jaar. Bij de voorbereiding van dit besluit wordt getoetst aan het gemeentelijk evenementenbeleid.

Aangezien het plangebied deel uitmaakt van het beschermde dorpsgezicht van Zuidlaren, dienen het behoud en herstel van de ruimtelijke structuur en cultuurhistorische waarden te worden gerespecteerd.

De in dit bestemmingsplan beschreven herinrichting van de Grote en Kleine Brink kan zonder nadere afweging worden gerealiseerd. Andere werken en werkzaamheden die betrekking hebben op het aanbrengen of verwijderen van bomen en struikbeplanting, het buiten bebouwingsvlakken aanleggen of verharderen van wegen, paden of parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen met een oppervlak van meer dan 100 m² zijn verbonden aan een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (aanlegvergunning).

Bij de vaststelling van het bestemmingsplan op 21 januari 2014 heeft de gemeenteraad aan het bestemmingsplan een regeling toegevoegd voor de seizoensgebonden poffertjeskraam en seizoensgebonden toiletvoorziening.

7.3

Algemene regels

In dit hoofdstuk zijn een anti-dubbeltelregel, de algemene afwijkingsregels en de overige regels opgenomen.

In de algemene afwijkingsregels is een aantal bepalingen opgenomen die het mogelijk maken om het plan op ondergeschikte punten aan te passen.

Het verlenen van een omgevingsvergunning met afwijking mag geen automatisme zijn. Het verlenen van de vergunning wordt zorgvuldig afgewogen en gemotiveerd.

Economische uitvoerbaarheid



Het verkeer in Zuidlaren is voor de bevolking van Zuidlaren reeds jaren een probleem. Dit probleem vraagt om een in alle opzichten duurzame oplossing.

De afgelopen jaren is samen met de bevolking intensief gewerkt aan het in beeld brengen van de verkeersproblematiek in Zuidlaren. Oorzaken en doelstellingen zijn bepaald en vastgesteld. Op basis van deze gegevens zijn (deel)oplossingen bepaald. Over deze (deel)oplossingen is consensus bereikt. Deze (deel)oplossingen worden nu, afhankelijk van de gestelde prioritering, verder uitgewerkt en uitgevoerd. Hierbij is het totale project opgedeeld in drie fases.

De raad van de gemeente Tynaarlo heeft in zijn vergadering van 7 februari 2006 besloten een krediet ter beschikking te stellen voor de planologische voorbereiding en besteksvoorbereiding van het plan Verkeer kern Tynaarlo.

Financiën

Voor de uitvoering van het Brinkenplan 3.0 zijn de volgende bedragen beschikbaar:

Krediet	€ 945.000,-
Bijdrage Regio Groningen-Assen uit Regeling Kleine Projecten	€ 100.000,-
Bijdrage rioleringsfonds	€ 50.000,-
Bijdrage B.D.U.	€ 55.000,-

Totaal	€ 1.150.000,-
--------	---------------

Het krediet bedroeg oorspronkelijk € 350.000,-. Op 12 november 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met het toevoegen van € 595.000,- vanuit de voor het Brinkenplan Zuidlaren incidenteel beschikbaar gestelde gelden aan het krediet Herinrichting Brink Zuidlaren.

Nu de aanleg van het nieuwe fietspad geen doorgang vindt, zal de bijdrage B.D.U. ad € 55.000,- waarschijnlijk komt te vervallen. Overleg met de subsidiegever moet nog plaatsvinden. Binnen het overblijvende bedrag van € 1.095.000,- moet en kan het project worden gerealiseerd.

De kosten voor het opstellen van dit plan komen voor rekening van de gemeente. De betrokken gronden betreffen gemeentelijke eigendom en kostenverhaal is niet aan de orde. Een exploitatieplan is voor dit bestemmingsplan daarom niet nodig.

In spraak en overleg

Op 22 november 2007 is een informatieavond georganiseerd over het inrichtingsplan. In navolging zijn diegene die eind 2007 schriftelijk hebben gereageerd op 2 april 2009 opnieuw geïnformeerd over het voornemen.

Het voorontwerpbestemmingsplan heeft met ingang van 17 augustus 2009 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Daarnaast is het voorontwerpbestemmingsplan ter uitvoering van artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) aan diverse overleginstanties toegezonden. Ook heeft de Commissie Ruimtelijke Plannen van de provincie Drenthe het plan beoordeeld.

Met verwijzing naar het vermelde in hoofdstuk 1 (Inleiding) is het plan aanzienlijk aangepast.

De binnengekomen reacties zijn van commentaar voorzien in de Notitie inspraak en overlegreacties bestemmingsplan Zuidlaren Brink. Deze notitie, inclusief de binnengekomen brieven zijn als bijlage aan dit plan toegevoegd.